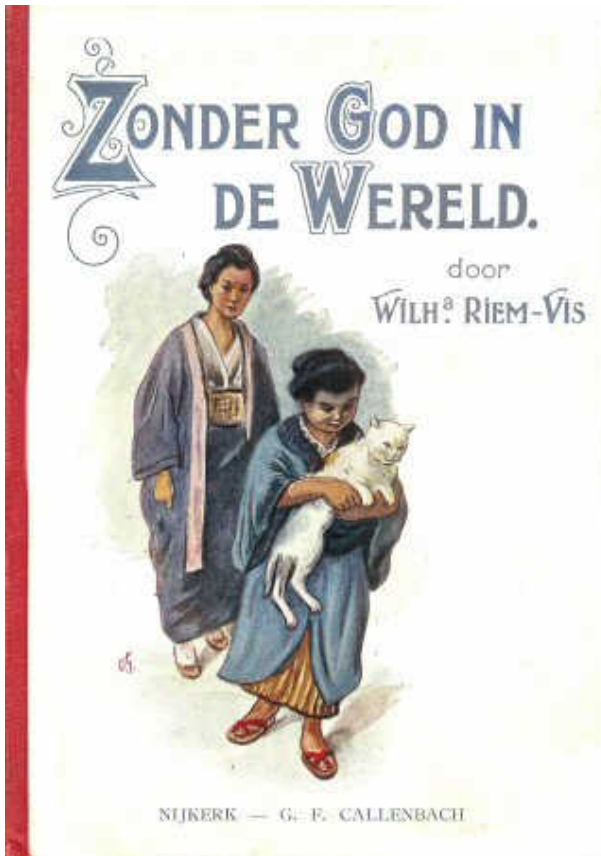

Zondagsschoolboekje

Titel: Zonder God in de wereld

Auteur: Wilha. Riem Vis

Illustrator: O. Geerling

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1912

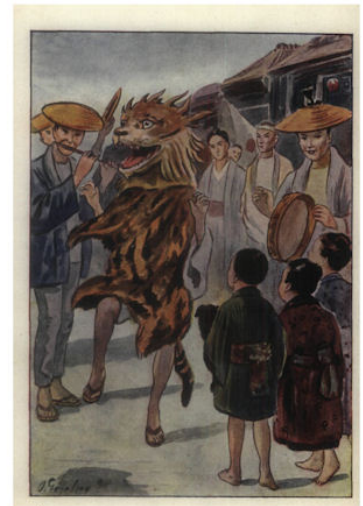
Zonder God in de wereld

DOOR

WILH. RIEM VIS

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Ook zou men nu, bij een kijkje in Japan, veel veranderd vinden, want ons verhaal neemt een aanvang in April 1867; en na dien tijd is er heel wat gebeurd in dat groote rijk. Misschien zullen onze jeugdige lezers daarin thans nog niet veel belang stellen, waarom wij er hier en daar slechts met een enkel woord melding van willen maken.

DE SCHRIFTER.

VOORBERICHT.

Het zal den lezer misschien bekend zijn, dat het tot voor weinige jaren in Japan de gewoonte was, om minstens viermaal van naam te veranderen. Dertig dagen na zijn geboorte kreeg de knaap zijn eersten naam, welken hij aflegde, zoodra hij meerderjarig geworden was; dit geschiedde op zijn vijftiende jaar. Later, als hij trouwde, koos hij zich weer een nieuwen naam, om eindelijk, na zijn dood, van de familie den laatste te krijgen, welke dan op zijn grafsteen gebeiteld werd. Bovendien was het nog gebruikelijk van naam te verwisselen, wanneer men, in een of andere openbare betrekking, in rang verhoogd werd, terwijl aanzienlijke personen ook wel, bij wijze van eervolle onderscheiding een nieuwen naam van den vorst ontvingen. Thans bepaalt men zich echter eenvoudig, evenals bij ons, tot een geslachtsnaam en een voornaam. En om verwarring te voorkomen, hebben wij in het hier volgend verhaal, met dat verouderd gebruik, hoewel dit in den tijd, waarin het verhaal voorkomt, nog allerwege in Japan gevolgd werd, geen rekening gehouden, maar al de leden van eenzelfde familie onder denzelfden geslachtsnaam laten voorkomen, zonder bijvoeging van bijzondere namen, behalve natuurlijk de voornamen. Om dezelfde reden hebben wij de hoofdstad steeds Jedo genoemd, hoewel deze naam later veranderd werd in Tokio.

I.

DE LEEUW VAN KOREA.

Schaterend van pret buitelden zij over den vloer, de drie kleine Japaneesjes, Yosi, Sin en Fo; en lachend sloeg hun moeder hen gade. Zij behoefde niet bang te wezen, dat haar jongens in hun wilde vroolijkheid iets onverwipen of bederven zouden, want in de gansche woning zag men niets, dat op een meubelstuk geleek: Geen tafel, geen stoelen, geen kasten en zelfs geen ledikanten in het slaapvertrek, want zij sliepen des nachts op matrassen, die des morgens weer weggeruimd werden. Dit had zij dan ook juist gedaan en ook de schermen op zij gezet, waardoor zij de groote ruimte, waarin de kinderen thans naar hartelust konden spelen, in drie vertrekken verdeelen kon: het voorste om visite te ontvangen en de andere twee om in te eten en te slapen.

Mag ik den vloer vegen, Moeder? vroeg Yosi, de oudste, toen hij zag, dat zij een langen veger te voorschijn haalde en zich een doek om 't hoofd wond voor de stof; »ik kan het ook wel!»

»Ik ook! Ik ook!» riepen de andere twee.

»Dan doen wij elk een stuk! besliste Yosi.»

»Neen,» sprak zijn moeder vriendelijk, »kleine jongens moeten liever spelen; gaat maar vast naar buiten; straks kom ik ook en dan mogen jullie mee naar de vischmarkt.»

Dadelijk greep Sin zijn hondje, een zwart, langharig diertje met korte pootjes; Fo, de jongste, een aardig ventje van vijf jaar, pakte zijn poesje, dat spierwit en bijzonder zachtzinnig

was, en Yosi nam een paar balletjes, die op den grond lagen, waarop zij blootshoofds en op bloote voeten naar buiten liepen. Het was dan ook heeslijk lenteweer, en zij hadden het vol-strekt niet koud, al waren zij slechts gekleed in een enkel katoenen jakje, dat, van voren over elkander geslagen, borst en beenen voor een groot deel ongedekt liet, doch al gaf de zon warmte genoeg, zij brandde niet op de kale hoofdes, die slechts hier en daar een pruikje gitzwart haar vertoonden, zooals bij de meeste Japansche kinderen in dien tijd.

Al spoedig hadden onze drie vroolijke jongens een aantal speelkameraadjes gevonden; jongens en meisjes, poesjes en hondjes, alles sprong en buitelde door en over elkaar. Toch werden zij niet vuil, want de straat, met platte tegels geplaveid, zag er zeer zindelijk uit; ze werd dan ook driemaal per dag door de bewoners geveegd, hetgeen zij verplicht waren te doen.

»De leeuw van Korea!» riep Yosi opeens uit, en tegelijk hoorde men een ooverdoovende muziek, waarop mannen en vrouwen, sommigen met een kindje op den rug in een doek, kwamen aansnellen uit woning, werkplaats of winkel.

»Waar is de leeuw?» vroeg Sin.

»Daar! Daar! zei Yosi; zie je hem niet?» en zijn broertje moettekkend liep hij, gevolgd door het heele troepje, in de richting door hem aangewezen. Niet één der kinderen scheen bang te wezen voor den leeuw; en geen wonder, zij wisten wel, dat het geen echte was. Zie, daar danst hij op de maat der muziek! Het is een man, gekleed in een zeer wijden, gestreepten mantel, eenigszins gelijkend op een tijeeruid, waarvan van boven een nagemaakte, purperrood gekleurde leeuwenkop is vastgemaakt. Vol bewondering kwamen de kinderen al nader en naderbij, en Fo waagde het met zijn handje even den mantel aan te raken; maar nu hield de leeuw plotseling op met dansen, speelde den rooden muil wijd open en schudde zijn lange manen, zoodat de kinderen verschrik uitteenvlogen en Fo het uitschreeuwde van angst. Maar Yosi, die de vertooning al eens meer gezien had, wilde hem geruststellen,

doch wakte zijn vrees nog meer op door te zeggen, dat nu de echte leeuw pas te zien zou zijn.

»Ik ben bang voor de echte leeuw!» sprak het ventje; »laten wij liever naar huis gaan!»

»Kijk, daar komt moeder aan!» riep Sin vrolijk uit; en nu gevoelde zijn broertje geen vrees meer. Met een kreet van vreugde snelde hij haar tegemoet en stevig haar hand vasthoudend, stapte hij met haar mee tot dicht bij het monster, dat zich juist door een snelle beweging in een viervoetig dier had veranderd. Intusschen groeide het aantal toeschouwers steeds aan, terwijl de drie muzikanten, die »den leeuw» vergezelden en voorzien waren van tambourins, bokkens en een dwarsluit, voortdurend hun wauwendend concert ten gehore gaven. Opeens echter maakte het vermeende dier een paar kromme sprongen en deed hen allen haastig terugwijken; daarop gooidde het zijn vermomming af en het monster werd kunstenaar. Op den duf van zijn linkerhand zette hij een trommelstok in evenwicht, legde een ander stukje daarop en een derde kruislings er over heen, waarna hij ze alle drie in de hoogte wierp en weer opving, om vervolgens dezelfde vertooning al sneller en sneller te herhalen. Tegelijkertijd vloegen er twee of drie ballen door de lucht, op en neer, zonder dat iemand onderscheiden kon vanwaar ze kwamen. Vliegensvlug, zoodat er geen oog op te houden is, rizen, dalen en draaien stokjes en ballen door elkaar; en terwijl de bewondering der toeschouwers steeds toeneemt, gaat een der muzikanten rond met een waaijer, om hun gaven in te zamelen, die hem ook rijkelijk toeloeien. Hiermede is de voorstelling afgelopen en, na wat vuur aan een der omstanders gevraagd te hebben, steekt de kunstenaar zijn pijp aan, slaat den mantel weer om, met den leeuwenkop half naar achteren neerhangend, zoodat zijn gelaat gedeeltelijk zichtbaar blijft, en hurkt neer op den grond om eens rustig te gaan rooken; ook een grappige vertooning natuurlijk! Langzaam ging nu de menigte uiteen, maar de kinderen, waaronder ook Yosi, Sin en Fo, bleven hem op behoorlijken afstand omringen en bewonderen.

hadden geelachtig haar en blauwe ogen, en hun gezicht was heelmaal wit! Heb je dat ooit bij een Japanner gezien?»

»Neen,» zei Sin, »ons haar is zwart en onze ogen ook, net als van vader en moeder en van alle menschen en kinderen, die ik ken; en onze huid is... niet wit!»

»Neen, en ook niet geel, zoals van Chang den Chinees, en ook niet bruin, zoals van Dodo, die met Chang megekomen is; het is een heel mooie kleur, en ik denk, dat ik daarom dadelijk de Japansche goden zou kunnen onderscheiden!»

Hierogen wisten de broertjes geen van beiden iets in te brengen, »maar kom, Yosi,» zei Sin, »je wordt toch geen reus, laten wij dus nu maar gaan spelen.»

»Misschien is moeder al klaar om naar de markt te gaan,» opperde Fo, »laten wij even naar huis loopen.»

Juist toen zij aankwamen, trad mevrouw Yoritomo naar buiten, en stapte in hare van stroo gevlochten sandalen, die altoos op de veranda stonden.

»Zoo,» sprak zij, »goed dat je komt; bindt nu meteen maar de zooltjes aan; jullie zoudt de voeten kunnen bezoeren op de markt; en laat de diertjes nu thuis, dan kun je bij beurten het mandje met viedt voor mij dragen.»

Zoo gebeurde het, en moeder en kinderen begaven zich op weg. Juist toen zij een andere straat wilden ingaan, zagen zij daar een menigte menschen bij elkaar, die blijkbaar stonden te luisteren naar een man, dien zij omringden en die met het hoofd boven hen uitstak.

»Dat is een Westering!» fluisterde Yosi zijn broertje Sin in 't oor, toen zij dichtbij gekomen waren; en nieuwsgierig wat die vreemdeling wel te zeggen zou hebben, bleef mevrouw Yoritomo ook stilstaan. Nu, dat iemand op straat stond te vertellen, was niets ongewoons in Japan. Bijna elken avond kon men op hoeken van straten mannen vinden, die er hun broodwinning van maakten om den menschen allerlei sprookjes en verhalen op te tusschen, waarop de Japanners in 't algemeen, maar vooral de minder ontwikkelden, zeer versot zijn. Zoo'n verteller ging dan op een kleine verhevenheid zitten met een

»Als ik groot ben, dan zou ik de leeuw van Korea willen wenen,» sprak Sin, terwijl zijn koolwarte, gultige ogen fonkelde bij die heerlijke gedachte.

»Hij zal wel heel rijk wezen!» zei Fo, »veel rijker dan vader?»

»Natuurlijk,» antwoordde zijn oudste broertje, »want iedereen geeft hem geld en hij gaat de heele stad door!»

»Zou jij niet graag zoo'n prachtige mantel willen hebben?» vroeg Fo weer.

»Ja, dat wel,» zei Yosi, »maar ik zou toch het liefst een reus willen zijn!»

»Nog liever dan de leeuw van Korea?»

Dit zeggende keek Sin hem ongelovig aan.

»Ja zeker! Ik zou een reus willen zijn, zoo groot als de Foesi-Yama, *) dan zou ik overal kunnen heenzien, misschien wel tot ver over de zee, waar de vreemdelingen wonen, van wie vader ons verteld heeft; en met mijn lange armen zou ik reiken tot de lucht. — —

»Dan kon je sterren plukken en naar beneden gooien!» lachte Sin.

»Ja, en misschien zou ik wel een gat in de lucht kunnen maken,» ging Yosi peinzend voort, »om eens te kijken, hoe het er daarboven wel uitziet. Onze eerste vader en moeder zijn er immers vandaan gekomen, heeft vader verteld, en ze zijn er weer heengegaan ook; dan wonen zij er zeker nog; en ik zou ze zoo heel graag eens willen zien!»

»Maar je zoudt toch niet weten, wie het waren,» bracht Sin er weer tegen in; vader zei immers, dat er eerst zeven goden waren, en nu zijn er misschien nog veel meer; hoe kun je dan uitmaken, wie van die allen onze eerste ouders geweest zijn?»

»Och, domme jongen, jij hebt ook nooit een Westering gezien, zoals ik! Drie heb ik er gezien, toen ik verleden met vader ben gaan wandelen; ze zagen er heel anders uit dan wij! Ze

*) De hoogste berg van Japan, zeer dicht bij de hoofdstad, ten westen van de baai gelegen.

tabakspot en een pijpje bij zich, om af en toe eens te rooken, als hij moe werd; en in die pauzen bleef de menigte geduldig wachten tot hij den draad van zijn verhaal weer zou opvatten. Dit gebeurde vooral na afloop van de werkzaamheden, wanneer magazijnen en werkplaatsen gesloten werden en het drukke verkeer ophield. Nu echter was het nog pas elf uur in den morgen, en dat er zooveel kwamen luisteren, moest zeker daaraan toegeschreven worden, dat de spreker een uitlander was.

»Ik wil u vertellen van een anderen Leeuw!» zoo hoorde mevrouw Yoritomo hem zeggen, toen zij aankwam, »de Leeuw uit den stam van Juda,» zoo wordt Hij genoemd; Hij is de Zoon van God, den Allerhoogste. Hij heeft aan ons allen het leven gegeven, en Hij wordt de Leeuw genoemd, omdat hij de Koning der koningen en de Heer der heeren is! Kent de Leeuw vrees? Of is er een dier, dat den Leeuw durft aanvallen? Welnu, Jezus Christus, de Leeuw uit den stam van Juda, heeft onze grootste vijand aangevallen en overwonnen.

Die vijand wilde ons voor altijd ongelukkig maken, maar de Zoon van God kwam op aarde om ons te redden en het eeuwige leven te schenken. Zal ik u van Hem verhalen, van Zijn liefde en Zijn macht?»

»Ja, ja!» riepen verscheidene stemmen; en nu begon hij te vertellen, zoo eenvoudig alsof hij kinderen van een Zondagsschool voor zich had, hoe de Heere Jezus, lang verward, eindelijk als een klein kindje op aarde gekomen was en met zijn ouders in armoede geleefd had, en hoe Hij daarna het land doorging, goedgeeerd. Ja, zoo eenvoudig vertelde hij die wonderbare geschiedenis, dat zelfs Yosi, die nog geen acht jaren telde, hem begreep en gretig toelisterde. Ook Sin begreep er veel van, maar werd toch wat ongeduldig, en Fo, die pas vijf jaar oud was, begon al spoedig te vragen of moeder nu meeging naar de vischmarkt; doch zij luisterde niet naar hem. Neen, zij wilde niet heengaan, voordat de vreemdeling ophield met spreken. Alles, alles wilde zij er van weten!

»Moeder, het zal te laat worden!» fluisterde Sin haar toe; »wat zal vader zeggen als de rijst niet klaar is?»

13

•Dan gaan we niet naar de vischmarkt,» antwoordde zij zacht; «ik moet het einde weten!»

Zoo bleef zij dan staan en hoorde, hoe die machtige Heer, de Schepper van hemel en aarde, zich door Zijn schepselen aan een kruis had laten nagelen. Een kruis! Zij sidderde! Eenmaal had zij er een gezien met een misdadiger, die kermend er aan hing en maanden lang had zij dat ijselijke gezicht niet kunnen vergeten! O, waarom had Hij zich overgegeven om zoo vreeslijk te lijden, indien Hij toch de macht bezat al zijn vijanden te verdelen en naar zijn heerlijke hemelsche woning terug te keeren? Die vraag rees bij haar op en reeds vernam zij het antwoord: Het was liefde, die Hem bewoog, liefde tot u en tot mij; Hij droeg de straf, die wij verdienen hadden, Hij stierf om ons het eeuwige leven te schenken! En Hij heeft gezegd: Die tot Mij komt zal ik niet uitwerpen!»

Toen zweeg de vreemdeling en hij ging heen, terwijl enkelen hem aarzeland volgden om te zien, waar Hij zijn verblijf hield.

En mevrouw Yoritomo? Als verijdsterf bleef zij nog even staan; daarop keerde zij terug naar huis, zonder antwoord te geven op de vragen harer kinderen.

II.

YOSI'S ONDERVINDINGEN.

Yosi kwam uit school. Een paar weken pas was hij erheen geweest, en hij was er trots op, dat hij al eenige letters kende van het «Irova» — het Japansche alphabet — het was eigenlijk een versje, dat al de grondklanken van de Japansche taal bevatte. Moeielijk was het; zoo moeielijk, dat misschien niet één dier kleinen de betekenis ervan vatten kon; het was als volgt:

15

niet graag sterven, dat wist hij zeker! Hij had het haar zelf hooren zeggen tegen tante Isa Wacht eens — tante Isa — zij had hem een mooi fluitje beloofd, en ook een olifantje van stroo gevlochten! «Ik loop even bij haar aan,» zoo besloot hij terstond; en zonder aan Fo's poesje te denken, draafde hij heen, een andere straat in.

«Wat was dat! Hoorde hij een brandbel luiden?»
Ja, waarlijk! En voortlopende, kreeg hij al spoedig den man in 't oog, die, in een hooge houten stellage geklommen, zooals er bijna in elke straat een te vinden was, met alle kracht een groote bel in beweging bracht, daarin gehangen om de menschen te waarschuwen bij het ontstaan van brand. Reeds kwamen er van alle kanten aanloopen, mannen en vrouwen, die elk een der gereedstaande emmers grepen en ze met water vulden. Hierboven stonden voor elk huis groote kuipen klaar, wat ook wel noodig was, daar de huizen, zooals overal in Japan, geheel van hout opgestrooken waren, en de vlammen dus naar alle zijden roesdel vonden, zoo het water ze niet tegenhield; en toch gebeurde het nog menigmaal, dat een gansche straat in de asch werd gelegd.

«Dat is een buitenkansje!» dacht Yosi, «ik zal maken, dat ik er dicht bij kom, dan kan ik het alles eens goed zien!»

«Maar wat is dat! Het is gelooft ik vlak bij tante Isa's huis!»
Voort draafde hij, de lange straat door, ja, vlak er naast was het! — Hijgend naar adem liep hij de openstaande deur binnen en bons tegen zijn tante aan, die juist met een groote kostbare vaas kwam aanloopen, welke zij vast in veiligheid wilde brengen bij haar moeder in een andere straat daar vlak bij.

«Yosi!» riep zij verschrikt uit, «kijk nu toch eens wat je doet!»
Daar lag de mooie, porceleinen vaas in stukken op den grond! — «Kind, kind, ik weet geen raad! Wat zal oom Fëdi daar nu toch wel van zeggen! Die vaas is een geschenk van zijn vroegeren meester!»

«Misschien kan ze gelijmd worden, tante; ik zal het vader vragen, hij is zoo knap!» Dit zeggende begon Yosi haastig de stukken op te rapen.

14

Kleur en geur vervliegen.

Wat is er in onze wereld blijvend?

De dag van heden is verzonken

in den afgrond van het niet.

Hij was een ijdel droombeeld;

hij laat geen indruk achter.

Dag aan dag echter moesten zij dieselfde woorden in koor opzeggen, zóó lang tot zij ze van buiten kenden, om ze daarna ook te leeren schrijven met Chineesch inkt. En Yosi deed zijn best, want hij wilde heel knap worden! Toch had hij voor afleiding het poesje van zijn jongste broertje meegenomen, en de meester had er niets op tegen, dat hij af en toe eens wat speelde met het lieve diertje; hij, zoowel als de kinderen, die daar het dichtst bij hem op den grond zaten neergebukt, elk met een boekje vóór zich. Maar, o wee, als de beurt van opzeggen aan hen kwam en het bleek, dat zij niet voldoende hadden opgelet; dan werd de meester boos en dreigde met zijn stok! — Nu droeg hij het poesje in zijn arm en liep op een draffe naar huis.

Hô! Wat is dat? Daar kreeg hij op eens een duw en lag te buitelen over de straatsteenen, terwijl poesje verschrikt wegsprong. Demme jongen! Hij keek ook weer niet voor zich uit en was juist tegen den voorlooper van een ijktastie terechtgekomen, die hem, zeer verontwaardigd, een weinig ontacht op zij had geduwd. Deze voorlooper was een knaap, die een vaas met groote, witte, papieren bloemen droeg, en zelf ook in 't wit gekleed was, zoowel als de vrouwen, welke bij den stoet behoorden; want wit, en niet zwart, zoals bij ons, was het teeken van rouw in Japan. Achter den knaap liepen drie clarinetblazers en een tamboer, die met regelmatige tusschenpozen op den trom sloeg. Daarop volgde een priester, die liederen zong, en eindelijk de draaghar met papieren raampjes, waarin zich de doode bevond. Intusschen was Yosi opgestaan en keek peinzend den treurigen optocht na. Was het naar dood te wezen? Hij had eens een andere volderaper hooren zeggen: «Ik wou dat ik dood was!» Maar moeder wou

16

«Neen, neen, je moogt ze niet meemenen naar huis; er mag geen stukje van verloren gaan; ik zal zelf alles bewaren en er met je vader over spreken, zoodra ik gelegenheid heb. Waarom kwam je hier?»

«Om het fluitje, Tante, en het olifantje, dat u mij hadt beloofd — het spijt mij zoo! En ik kwam zoo hard aanloopen om u te helpen! Zal ik de matten vast oprollen?»

Zij glimlachte weer. «Ja, goed, ik kom dadelijk terug.» Nu ging hij ijverig aan het werk en juist had hij al de matten opgerold, toen hij voetstappen hoorde, en tot zijn grooten schrik Oom Fëdi haastig kwam binnenloopen. Zou hij het weten van de vaas? Maar neen, want vriendelijk sprak hij: «Flink zoo! Je bent een beste jongen! Waar is tante? O, zeker de vaas gaan wegbrengen? Kun jij dat aquarium dragen? Dan zal ik de schermen nemen! De vlammen zijn al boven ons dak, we hebben dus geen tijd meer te verliezen.»

Het «aquarium» was een glazen kasje, waarin schitterend gekleide kappelletjes rondfladderden boven een bonte verzameling van bloemen, terwijl krekeltjes zongen en sprongen tusschen het fijne groen, dat den bodem bedekte. Nochtan genog kon Fëdi er naar kijken, maar nu had hij er zich den tijd niet toe gegund. Heel voorzichtig nam hij het mooie kasje op en liep met oom Yosi mee om het weg te brengen. Nauwelijks echter had hij het neergezet, waar zijn oom het hebben wilde, of hij draafde terug om nog wat van den brand te zien. Juist waren de brandweermannen gekomen en de commandant had reeds zijn standaard geplaatst dicht bij het bedreigde punt om te voorkomen, dat anderen hem de eer ontnamen van er het eerst bij geweest te zijn. Daarna had hij plaats genomen op een muurtje en was nu druk bezig zijn bevelen te geven.

«Hê,» dacht Yosi, «wat ziet hij er prachtig uit! Zóó zou ik ook gekleed willen zijn! Een vergulden helm op het hoofd en een bronzen borstplaat! Wat blinkt dat alles mooi! En hoe haastten zich al die mannen om te doen, wat hij hun gebod! Ook zij droegen helmen, maar niet zoo mooi en een harnas; doch het begeerlijkste van alles vond Yosi de twee zwaarden

aan hun gordel! Als hij het zóóver eens brengen kon in zijn leven, dat hij die ook dragen mocht, dat zou heerlijk wezen! Iedereen zou ontzag voor hem hebben en eerbiedig terzijde gaan als hij aankwam. Kijk, daar lieten zij de spuit water geven! Verlazend knap, vond Yosi; maar een European zou er zeker om gelachen hebben, zoo'n onnoozel klein straaltje was het; en de vlammen bleven dan ook dapper om zich heen grijpen zonder er door bedwongen te worden. Nu, het was ook pas een der eerste brandspuiten en er moest nog heel wat aan verbeterd worden! Toch was het al een begin van vooruitgang en elk begin is moeilijk! Yosi stond echt te genieten; 't was de eerste keer, dat hij zoo van nabij een brand zag, en had de godachte aan de gebroken vaas hem niet gehinderd, dan zou hij het uitgeschreeuwd hebben van plezier. Die hoog opgaande vlammen met een regen van vonken af en toe, het geknetter en het geschreeuw, het geloop en gedraaf, het dringen en duwen, lachen en stoeien van de hem omringende menigte, welke levenslustige jongen zou er niet door in verrukking zijn gebracht? Evenwel, bij al dat genieten met oogen en ooren, begon zijn maag het hem lastig te maken; en eindelijk werd zijn verlangen naar een kop heerlijk rijst en een stuk visch zóó groot, dat hij met een zucht besloot naar huis te gaan. Dat besluit was echter gemakkelijker genomen dan ten uitvoer gebracht; maar toch, met behulp van zijn kleine vuisten, wist hij zich heel langzaam aan een weg te banen tot aan den hoek der straat. Daar echter vond hij den doorgang geheel versperd door draagstoelen en karretjes, omringd door een opringende menigte toeschouwers, want het was juist het uur waarop iedereen zich naar huis begaf om het middagmaal te gebruiken. Lang duurde het dan ook, eer hij tusschen de wielen en de draagboomen van karretjes en draagstoelen door, een uitweg gevonden had; en het gelukte hem niet zonder beide voetolen verloren te hebben. Dit bekommerde hem echter niemendal en blootsvoets holde hij naar huis. Daar vond hij de familie reeds aan het middagmaal. Een tafellaken van gevlochten stroo lag op de vloermat in

Zonder God in de wereld.

het middelste vertrek uitgespreid, en daarop stonden drie schalen van verlakt hout; één groote gevuld met rijst, en twee kleinere, waarvan één met visch en één met boonen. Ook stond er een theeservies; en elk had een groote kop met rijst, waarbij een paar stoksjes implats van verk en lepel, en een kleinere met thee voor zich. Het was een uitlokkend gezicht voor een hongerigen jongen; maar zijn vader keek hem strak aan en vroeg: »waarom kom je niet op tijd thuis, Yosi?»

»Ik heb oom Fedi geholpen,« antwoordde hij met neergeslagen oogen; »er was brand.«

»Brand? Bij oom Fedi?« vroegen vader en moeder tegelijk; en nu ging hij aan 't vertellen, doch zonder een woord te zeggen over de gebroken vaas. Intusschen was hij evenals de anderen bij het tafellaken neergehurkt en begon dapper te eten van de rijst, die moeder hem toegeschoren had. Bidden of danken had hij nog nooit gedaan, en de arme jongen wist ook niet, wie de Gever was van al die goede gaven, evenmin als zijn ouders.

»Waar is mijn poesje?« vroeg zijn broertje Fo opeens.

Yosi schrikte, want hij had hem beloofd er goed voor te zullen zorgen.

»Ik ben gevallen en toen is het weggelopen,« antwoordde hij aarzelend.

»Dan hadt je het toch wel weer kunnen oppakken!«

»Ja, maar... ik dacht er niet aan; — Vader, gaan alle menschen dood?«

»Maar, jongen, wat heeft dat nu met het poesje te maken?«

»Wel, het was juist door een doode, dat ik viel en het poesje kwijttraakte!«

»Dan hadt je het toch wel weer vreemd!«

»Heusch, Vader! Er werd een doode weggedragen, en ik zag het niet; daardoor viel ik. — Zijn er ook wel menschen, die altoos blijven leven?«

»Ik denk het niet; ik heb er tenminste nooit van gehoord.«

»Waarom moet toch iedereen sterven?«

»Ik heb wel eens gehoord, dat het een straf is van de goden, maar ik weet het rechte er niet van.«

»Ik dacht, dat alleen de boezen straf kregen! Zijn de goden dan onrechtvaardig?«

»Och kind, iedereen doet wel eens iets, wat niet goed is. Wij moeten altoos ons best doen beter te worden.«

»En dan, Vader?«

»En dan? Dan zullen de goden ons zegenen.«

Ik zou vreesselijk goed willen worden, als ik dan maar nooit behoefde te sterven; of als ik wist, dat ik dan later weer levend zou worden. »Gebeurt dat wel eens?«

»Ik heb eens een Westersling hooren zeggen, dat het gebeuren zal; en dat het ook al eens gebeurd is met iemand; maar die vreemdelingen weten zooveel wonderlijke dingen te vertellen; ik weet niet wat ik er van gelooven moet.«

Yosi's oogen begonnen te schitteren.

»Als ik groot ben,« riep hij uit, »dan ga ik naar het land van de vreemdelingen;« »ik wil er alles van weten!«

»Daarvoor behoeft je niet naar hun land te gaan, kind,« sprak zijn moeder zacht, »in Yokohama vind je er een menigte, en hier in Jedo komen ze ook nog al eens; maar het is gevaarlijk naar hen te luisteren; ze zijn Christenen, en bij ons staat de doodstraf op het aannemen van het Christendom.«

Maar Yosi had die laatste woorden niet eens verstaan; hij volgde zijn eigen godachten en zei: In Yokohama. Daar woont immers een broer van oom Fedi? »Misschien zou ik bij hem in de leer kunnen gaan!«

Zijn vader lachte. »Dwaze jongen!« sprak hij, »daarmee heb je nog bijna zeven jaar den tijd!«

»Als er geen straf op stond,« hernam mevrouw Yoritomo pelinzend, »dan zou ik ook wel wat meer van de leer der Christenen willen weten! Ik kan maar niet vergeten wat die vreemdeling onlangs vertelde over Jezus Christus, die stierf voor zijn vijanden! Hij sprak ook van eeuwig leven en van een heerlijke, hemelsche woning, die voor ons openstaat. O, het was zoo mooi!«

»Moeder,« riep Yosi uit, »ik heb dienselfden vreemdeling gisteren weer gezien! Mag ik hem vragen of hij eens hier wil komen om ons nog meer er van te vertellen? Misschien kon ik hem nog wel eens tegen.«

Aarzelend keek zij haar echtgenoot aan.

»Zou je het graag willen?« vroeg deze.

»Ja, heel graag, maar... zou het niet gevaarlijk zijn?«

»Och, dat denk ik niet; die wet tegen de Christenen bestaat nog wel, maar ze schijnt niet meer toegepast te worden. Spreken met een Christen en naar hem luisteren zal niemand ons kwalijk nemen; ik ken er wel, die Christen geworden zijn, zonder dat iemand hen moeite aangedaan heeft.«

»Wanneer ben je weer vrij?«

»Als wij krekeltjes gaan vangen; over een paar weken; maar weet je, waar ik bang voor ben? Dat wij er de goden door zullen vertoornen.«

»Zij zullen er misschien niet eens op letten.«

»Mag ik het vragen, Vader?« hernam Yosi in spanning.

»Als je Fo's poesje terugvindt!«

Met dezen plotselingen inval stelde zijn vader zich gerust. Doed hij verkeerd door zich met den Christen in te laten, dan zouden de goden wel zorgen, dat Yosi tevergeefs zocht!

III.

EEN FEESTDAG.

Het was de vijfde dag van de vijfde maand; maar onze Christelijke jaartelling dus 2 Juni, want het nieuwe jaar begint in Japan op 28 Januari, en Februari kan dus als de eerste maand gerekend worden. Yosi, Sin en Fo zaten op een rotablok in den tuin te wachten, elk met een klein rieten kooftje in de

hand; zij zouden vandaag met vader krekeltjes gaan vangen! Dat was een pret! Toch was Yosi niet zoo uitgelaten van plezier als gewoonlijk bij die gelegenheid, al verlangde hij niet minder dan zijn broertjes naar de heerlijke wandeling buiten de stad, midden tusschen groen en bloemen, boomgaarden en akkers, heuvelrijen en vijvers, afgewisseld door bouwhoeven en theehuizen, om daarna terug te keeren met drie of vier mooie krekeltjes in zijn kooitje; ook wachte hun een tocht door de prachtig versierde straten, want het was juist het feest der banieren, en om zijn kinderen een dubbel genoegen te kunnen geven, had Yoritomo dien dag uitgekozen voor het vangen der krekeltjes; iets wat hij geregeld elk jaar was gaan doen met zijn jongens, sedert zij behoorlijk konden meeloopen. Geen enkel fatsoenlijk burger en goed huisvader in Jedo zou dit ook verzuimd hebben; en een goed huisvader was hij; dit zou ieder, die hem kende, volmondig hebben toegestaan, en zijn kinderen niet het minst. Waren zij vroolijk en blij, dan gevoelde hij zich gelukkig en voldaan; en geen wensch werd hun ontzegd, dien hij vervullen kon.

»Kinderen moeten plezier hebben; daarvoor zijn zij jong!» sprak hij menigmaal; en zijn echtgenoot was het hierin volkomen met hem eens. En wat er nu aan haperde bij Yosi? Wel, hij had Fo's poesje nog niet teruggevonden, hoewel hij er dag aan dag vol ijver naar had gezocht; en ook den vreemdeling had hij geen enkele maal weer ontmoet. Wanneer zouden nu zijn vragen beantwoord worden? Minstens een maand moet er voorbij gaan, eer dat vader weer een dag vrij zou hebben en met moeder alléén mocht de vreemdeling niet praten, dat wist hij wel; zijzelf zou dat ook niet willen om niet in opspraak te komen bij de bureu. Hierover dacht hij; en het benam hem een deel van zijn plezier.

Daar kwam vader aan, gekleed in zijn mooiste kirimon ¹⁾ van gebloemd katoen met rood zijden gordel, en een broek van

¹⁾ Een soort kamerjapon van voren open en op de borst over elkaar geslagen; de mannen dragen ze wat korter dan de vrouwen.

effen blauw, terwijl het hoofd gedekt was met een hoed van bamboes, die zoo ongeveer den vorm had van een pannenkoek en diende om zijn kaalgeschoren hoofd te beschermen tegen de brandende zonnestralen, want het begon al terdage warm te worden, hoewel het pas negen uur in den morgen was. Ook had hij, evenals zijn jongens, sandalen, van stro gevlochten, aan de voeten, die verder onbedekt waren.

Door de kinderen gevolgd, begaf hij zich naar een deur, bijna onzichtbaar door de vele slingerplanten, die er over heen groeiden, evenals over de gansche van bamboes gemaakte schutting; opende die en bevond zich nu voor een bruggetje, dat over een kanaaltje naar een der hoofdstraten voerde van de wijk, waarin hij woonde. Daar gekomen geraakten onze drie jongens al spoedig in verrukking over al hetgeen zij zagen: prachtig gekleurde vederen, pluimen van haar of ballen van verguld papier, allen bevestigd aan lange bamboesstokken, die men allerwege in den grond had geplant, lange strooken gekleurde verlakt papier, visschen van gevlochten stro of ook wel banieren op een rieten raam uitgepaanen, versierd met wapenschilden, spreken en familienamen, ook aan die lange bamboezen opgehangen. En dan de mooie uitstallingen in de winkels! Blinkende helmen, groote helmbaarden en ghesede wapenrustingen, waartij de weestrukkende knopen, de holden van den dag, in bewondering bleven stilstaan. Ja, zij waren de holden, want voor hen werd dat feest jaarlijks gevierd, en in groote troepen zag men ze door de straten zwerven, die jongens, allen in feestdrosch, en velen met banieren, gelijk aan die, welke aan de stokken wapperden. Sommigen ook droegen reeds twee kleine sabels aan hun gordel; dit waren zonen van edellieden; en anderen hadden een grooten houten sabel, geheel beschilderd en met strooken papier versierd, onder den schouder. Er was dus heel wat te zien en te bewonderen voor de kleine jongens, terwijl zij langzaam met hun vader voortlieden door de drukke straten.

Daar werd opeens hun aandacht getrokken door een kunstenaar, gelijk men die altijd en overal vinden kon in Jedo en

andere groote steden. Hij was omringd door een menigte menschen, mannen, vrouwen en kinderen, die elkander verdrongen om van nabij de wonderlijke vertooningen te kunnen zien. Ook Yosi trachtte een plaatsje vlak bij den man te veroveren, en toen hem dit eindelijk gelukt was, werden er juist een paar gedresseerde vogeltjes vertoond. Wat waren de diertjes knap! Rijst stampen, water putten, een wagentje voorttrekken, ja zelfs schieten met pijl en boog deden zij! Hoe kon iemand het geduld bezitten hen dat te leeren! Zoo dacht ook een klein meisje, dat, met een poesje in haar arm, dicht bij Yosi stond, maar nog niet door hem opgemerkt was. Dat poesje schonk ook plezier in de vertooning te hebben of misschien meer nog in de gevederde kunstenaartjes zelf; hoe het zij, opeens nam poesje een sprong en kwam midden op het tafeltje terecht, waar de vogeltjes in een rieten kooi, hun kunstjes verrichtten.

»Dat is Fo's poesje!» riep Yosi opeens en tegelijk had hij het diertje gegrepen.

»Neen, neen, het is mijn poesje!» verklaarde het meisje; »O, geef het mij terug, ik heb niets anders, geen enkel stukje speelgoed!» Toen begon zij te schreien en Yosi stond besluiteloos.

»Het is Fo's poesje, dat weet ik zeker!» sprak hij beslist; »ik zie het aan die goet met zwarte vlek op haar rug! Hoelang heb je het al?»

»Twee weken geloof ik!» snikte zij.

»Dat komt uit; en je hebt het op straat gevonden!»

Zij knikte.

»Hoe laat op den dag?»

»Toen mijn buurmeisje uit school kwam.»

»Precies; ik heb het verloren, toen ik uit school kwam.»

»Wil je het mij niet teruggeven?» vroeg zij smeekend.

»Het is van mijn broertje; en.... en.... Vader moet het zien, dat moet!»

»Kom mee.» sprak nu een arme vrouw, de moeder van het meisje, wij moesten gaan.»

Zij schonk weinig op haar dochterje gelet en niets van het gesprek der beide kinderen verstaan te hebben. Haar oog stond

dof en haar gelaat toekende volslagen moedeloosheid, ook had zij ternauwernood aandacht gegeven aan de vertooningen van den kunstenaar; willoos had zij zich laten meevoeren door de kleine, doch nu begon zij opeens aan den tijd te denken, die haar drong voort te gaan.

»Waar is je vader?» vroeg het meisje angstig.

»Hier vlak bij.» zei Yosi rondziende en meteen trachtte hij door de menigte heen te komen, terwijl zij hem bij zijn kirimon greep en stevig vasthield. Zoo banden zij zich te zamen een weg en de vrouw volgde haar dochterje.

»Daar is Fo's poesje terug! Mag nu de vreemdeling komen?» Met deze woorden liep Yosi op zijn vader toe, zoodra hij hem in 't oog kreeg; daarna, zonder antwoord af te wachten, wendde hij zich tot zijn jongste broertje, en zei zacht maar dringend: »Laat haar het diertje houden; zij heeft geen enkel stukje speelgoed!»

»Wie? Wat bedoel je?»

»Dat meisje; zij heeft het gevonden, maar het sprong weg en ik heb het gepakt; mag zij het meenemen?»

»Neen, neen! ik ken haar niet! Ik wil zelf mijn poesje hebben!»

»Och kom, Fo, vader zal wel maken, dat je een ander poesje krijgt, en.... dan geef ik je mijn fluitje!»

»Waar is het?» vroeg Fo weifelend.

»Hier; en meteen haalde Yosi het begeerde voorwerp uit de wijde mouw van zijn kirimon, waarin hij nog een menigte andere kleinigheden had opgeborgen, zooda dat bij de Japanezen, klein en groot, de gewoonte was. Die mouwen vervulden bij hen de plaats van diepe zakken.

Fo greep het fluitje, en Yosi haastte zich het poesje aan het meisje terug te geven, waarop zij hem dankbaar aanzag en het diertje als een grooten schat dicht tegen zich aandrukte. Toen liet zij zich door haar moeder meevoeren en was weldra uit het gezicht verdwenen.

»Mag de vreemdeling nu komen, Vader?» vroeg Yosi tenstond.

»Wat mij betreft wel,» was het antwoord, »maar misschien

krijg je hem nooit meer te zien; en het kan ook best wezen, dat hij niet komen wil.»

»Ja, Vader, hij zag er zoo vriendelijk uit; en als hij de menschen op straat die mooie geschiedenissen vertellen wil, waarom zou hij het dan ons niet willen doen, als wij het hem vragen? Ik hoop nu maar, dat ik hem zien zal vóór den volgenden feestdag!»

Zoo pratend waren zij voortgelopen tot zij weer op een troep menschen stuitten, die een anderen kunstenaar omringden. Het was een koorddanser, die zich in evenwicht hield op twee kleine stelten met plankjes er op en juist bezig was twintig eilen hand te voorschijn te halen uit een ei, dat hij zoo pas stuk geslagen had. Nu begon Yosi te vertellen van de vogeltjes, wier vertooningen hij veel mooier gevonden had, en reeds wilde hij verder gaan, toen de man eenige stukjes papier met de vingers fijn wroef, en eensklaps dwarelde daar een gansche zwerm kunstvliegers door de lucht?

»Dat is knap!« zei Yoritomo en bleef staan om te zien, welke wonderlijke dingen de man nog meer zou vertoonen. Ook voegden zich, aangetrokken door het opwarelden der vliegers, vele voortbijgangers bij het troepje nieuwsgierigen en de kunstenaar had hiermede zijn doel bereikt. Snel gaf hij een wenk aan een jongen, die bij hem stond, waarop deze hem een groote trommel overreikte, na dien eerst te hebben geopend, en nu bood hij den inhoud daarvan, bestaande uit allerlei smuisterijen voor groot en klein, den kijkers te koop aan. Sierlijke pakjes, met een zijden lint omwonden, waarin stokjes van hard hout of bamboes om in plaats van vork en lepel te gebruiken, tandenstokkerjes van sappig, zacht hout, waaiers; verder allerlei van bamboes vervaardigde of uit stroo gevlochten dijen, viervoetige en gevliegele; en ook nog poppen zonder beenen van papier-maché in een scharaken roeden mantel gewikkeld. Onder deze verminde gestalte moesten zij het aandanken bewaren aan zekeren boedha-priester, die, naar men zeide, zijn beenen verletten had door zijn vele en langdurige boetedoeningen! Of de

Japansche kinderen daaraan gedacht hebben, kan ik niet zeggen, maar wel, dat zij die poppen dolgraag hadden om de aardigheid, dat ze altoos in dezelfde houding weer terecht kwamen, hoe men ze ook goeide. Hierin hadden zij dus veel overeenkomst met onze duikelaars. Er boden zich dan ook vele koopers voor aan, waaronder Yoritomo op verzoek van Sin en Fo, die er gaarne elk een wilden hebben; maar Sin had nu eens liever een papieren waaijer, en ook hij kreeg zijn zin.

»Nu moeten wij ons verder niet meer ophouden!« sprak hun vader, »anders blijft er geen tijd meer over voor de krekeltjes.»

Zoo stapten zij dan, met hun nieuwe schatten in de mouwen, flink voort zonder ergens meer te blijven stilstaan, hoewel er nog genoeg was, dat hun aandacht trok. Al spoedig bevonden zij zich in de buitenwijken en gaandeweg werd de afstand tusschen de huizen grooter, tot er eindelijk nog slechts een landelijke woning hier en daar of een theehuis te zien was, temidden van groote tuinen, boomgaarden, akkers en velden, afgewisseld door heuvelrijen en boschjes. Al bloemen plukkend, waaronder vele viooltjes, die in menigte langs de wegen groeiden, liepen zij vrolijk voort en bereikten eindelijk de heuvelreeks, waar zij zich wilden neerzetten om uit te rusten en te luisteren naar het gezang der krekels. Daar willen wij hen laten en eerst nog even gaan zien naar het kleine meisje, dat Fo's poesje gevonden en meegenomen had. In haar beste pakje uitgedost, liep zij voort naast haar armelijk gekleede moeder. Het kind moest er aantrekkelijk uitzien, anders zou de tocht misschien tevergeefs kunnen wezen! En zij zag er lief uit, die kleine, met haar blozend, frisch gezichtje, omgeven door het glanzend, zwarte haar, en met de zachte, donkere oogen, vol gevoel, overschaduwd door de gitzwarte, zijdeachtige wimpers! — Ook zij verlieten weldra de woelige stad en kozen hun weg midden door de rijstvelden langs de gracht van Sin-Yosiwara, een van Jedo's voorsteden, bekend als de verzamelpaats van allerlei ondegels, en de woonplaats van de diefstegenzen menschen. Deze

voorstad kon men slechts van één kant, de noordzijde, binnengaan. Daar bevond zich een hooge poort met een heel groot dak, bedekt met een menigte aanplakbiljetten, die reeds van verre de aandacht trokken, en waardoor de voortbijgangers werden uitgelokt tot het deelnemen aan verschillende vermaken en vooral tot het bijwonen van de voorstellingen in de »Gankiro.« Dit was een soort schouwburg, waarin ook kinder-voorstellingen werden gegeven, en die druk bezocht werd, zelfs door de deftigste burgers der stad. —

»Moeders, sprak het kleine meisje, »wanneer komt vader weer thuis?»

»Ik denk nooit,« was het korte antwoord.

»Waarom is hij weggegaan?»

»Omdat hij het ergens anders prettiger vond,« klonk het scherp.

»Waar gaan wij nu heen?« hernam het kind, na een poosje stilzwijgen, »ik ben zoo moe!»

»Naar een mooi huis, waar je lekker eten en drinken krijgt en mooie kleeren.»

Verbaasd keek Ina haar moeder aan.

»En mag ik dan ook naar school gaan?« vroeg zij?

»Ja, en nog veel meer dan de kinderen op school zul je er leeren.

»Zijn wij er haast!»

»Nog een kwartiertje, denk ik.»

Zwijgend liepen zij nu weer voort, tot zij, na ongeveer een uur langs den muur van Sin-Yosiwara gelopen te hebben, voor de hooge poort kwamen. Reeds hadden zij halfdrenken mannen ontmoet, die hen ruwe woorden en gemeene taal toevoegden, zoodat Ina zich angstig tegen haar moeder had aangedrukt; en haar angst werd nog grooter, toen er een schildwacht op hen afkwam en hen gebod mee te gaan naar het wachthuis. De vrouw echter schoen daardoor niet verschrikt, althans haar gelaat bleef steeds dezelfde onverschillige uitdrukking behouden. In het wachthuis lagen een aantal soldaten neergehurkt, die hen spottend aankeken, terwijl hun chef haar

ondervraagde. Deze gaf nu bevel aan een politieagent om haar te vergezellen, en weldra bevonden moeder en kind zich voor een groot huis in een der voornaamste straten van Sin-Yosiwara. Zij traden binnen en werden toegelaten bij het opperhoofd van den Gankiro. Een kort gesprek volgde, waaraan Ina niets begreep; maar zij zag, dat haar moeder veel geld kreeg, en dat zij iets schreef op een stuk papier, dat de vreemde mijnheer haar voorlegde. Even daarna stond het meisje alleen; de vrouw had haar eigen lief dochtertje, haar eenig kind, voor vijftig gulden verkocht! Verkocht had zij het voor dertien jaar. Overgegeven om opgeleid te worden tot allerlei ondegels! Dit bracht die feestdag aan de kleine Ina!

IV.

TANTE ISA'S NEUWE OMGEVING.

Tante Isa bevond zich nog bij haar ouders, waar zij met haar man een onderkomen gevonden had tot zij een nieuw huis zouden kunnen betrekken; want hun woning was, met nog zes andere, geheel afgebrand; maar van die alle was de inboedel, die hoofdzakelijk uit matten en schermen bestond, gered, en niemand had eenig ietsel bekomen. Trouwens, dit is en was in Japan zelden het geval bij brand, want al de huizen waren er van éénre verdieping en men had dus slechts naar buiten te stappen, hetzij aan den voor- of aan den achterkant. Men nam het dan ook niet zwaar op wanneer er brand ontstond, wat heel dikwijls gebeurde, eensdeels door de vele, zij het ook lichte, aarubevingen en ook door het onvoorzichtig omgaan met vuur en met brandende papieren lantaarns, zoodat die overal in gebruik waren. Het was dan ook een bijzonderheid, wanneer niet minstens éénmaal sennods huis was afgebrand,

en de timmerman zorgde steeds huizen in allerlei maten in vormaad te hebben. Dat klinkt wonderlijk, nietwaar? Huizen in voorraad en dan nog wel op maat! Toch was het zoo; men behoefde er maar een te bestellen en de verlangde maat op te geven, die berekend werd naar het aantal matten; want deze waren alle van dezelfde grootte in het gansche Japansche rijk; en binnen enkele dagen stond er een nieuw huis op dezelfde plek, waar het oude was afgebrand. Hal men evenwel geen geld om een nieuw te koop, dan ging men voorloopig bij ouders of andere familiebetrekkingen inwonen. Voor de vrouw was dit soms niet zoo heel aangenaam, want zij kwam dan in ondergeschikte betrekking en moest weer gehoorzamen aan de vrouw des huizes, evenals toen zij niet gehuwd was. Maar Isa's moeder was niet heerschtuchtig en gaf het bestuur der huishouding geheel aan haar over, waardoor zijzelf meteen meer gelegenheid had hare vriendinnen te bezoeken of den schouwburg, waar sommige Japansche vrouwen menigmaal een ganschen dag doorbrachten! Zij namen dan hun kinderen en een mand met mondvoorraad mee. Isa's vader evenwel had op zijn vrije dagen geen lust haar te vergezellen, en daar hij ongerne zijn maaltijden alleen gebruikte, was zij ook genoodzaakt thuis te blijven, tenzij hij uit de stad ging, wat een enkele maal gebeurde. Isa kon dus doen en laten, wat zij wilde, evenals in haar eigen woning.

Op zekeren dag, ongeveer een maand na den brand, zaten zij te zamen aan den maaltijd, haar ouders, zij en haar man, toen de postbode een brief bracht uit Yokohama.

»Wat is er?» vroeg zij, terwijl Fedi hem las en daartij zichtbaar ontstelde.

»Inaimar is plotseling ernstig ziek geworden,« antwoordde hij, steeds op den brief starend, »en gestorven; nu vraagt moeder,« zoo ging hij al lezende voort, »of ik wil komen, om in zijn plaats de zaken voort te zetten. — Wij zullen dus naar Yokohama moeten vertrekken; — gelukkig, dat ik nog geen ander huis besteld heb.»

Isa keek beurt en zei niets. Het denkbeeld bij haar

schoonmoeder te moeten gaan wonen, lokte haar volstrekt niet aan; zij kende haar ternauwernood en zou door haar mischien als een dienstbode behandeld worden! Bovendien zou zij dan ver van haar eigen familie verwijderd zijn en er ook geen kennissen hebben! »Wanneer moeten wij gaan?» vroeg zij, toen hij bleef zwijgen.

»Zodra mijn patroon mij wil laten gaan; het zal er van afhangen, of hij gauw iemand in mijn plaats kan krijgen. Ga in elk geval morgen maar vast afscheid nemen van familie en kennissen.

»En onze meubelen? Gaan die mee?»

»Neen; wij zullen ze niet noodig hebben; alleen die groote vaas zou ik willen meenemen, omdat ik die als aandenken heb gekregen.»

Isa schrikte; zij had er haar man nog niets van verteld; wel had Yosi's vader het pronkstuk keurig gelijmd, maar zij vreesde toch, dat Fedi er iets van bemerkte zou.

»Dan zal ik die maar vast netjes inpakken,« vroeg zij, hopen de dat ze in Yokohama ingepakt zou blijven staan en hij er dus vooreerst nog niets van bemerkte zou; en tot haar groote blijdschap vond hij dit goed.

Twee weken later, juist een dag na het feest der banieren, togen zij op weg; Isa in een kongo — draagstoel, die slechts door twee mannen gedragen werd en aan de beide zijanten geheel open was — en Fedi te paard, want toen waren er nog geen spoorwegen, zoals nu. Het was echter geen lange tocht, en daar zij des morgens omstreeks negen uur vertrokken, konden zij lang vóór het vallen van den avond in Yokohama zijn, al gingen zij, wat hun plan was, de heete middaguren op hun gemak in een of ander theehuis doorbrengen. Deze laatste berekening kwam evenwel mis uit, want er was juist een Diamio *) met zijn gevolg op weg naar de hoofdstad, wat hun niet weinig tegenviel! Nu zou er voor hen geen enkel

*) Diamio's waren rijksgrooten; elk hunner moest minstens eenmaal per jaar een bezoek bij den vorst gaan afleggen.

plaatsje te vinden zijn, waar zij konden nitrusten en zich verkwikken met spijz of drank, want die heeren hadden doorgaans een zeer groot gevolg; van een paar honderd tot wel twintigduizend menschen toe; en al te voren werd er overal huisvesting voor hen bereid, waartoe een gansch dorp dikwijls te klein was met alle theehuizen in den omtrek. En ditmaal was het een zeer groot heer, zoals men allerwege op aanplakbiljetten lezen kon. Zij hoopten nu maar, dat zij hem niet tegenkwamen op den weg, want dit zou hen bovendien een groot, onaangenaam oponthoud bezorgen. Immers bij de nadering van een Diamio was iedereen verplicht onbewegelijk in eerbiedige houding, met het hoofd gebogen en de handen op de knieën te blijven staan tot hij met zijn gevolg voortij getrokken was. Dicht bij het dorp Omori, waar het hun zög vergund werd in een der theehuizen staande iets te gebruiken ter verfrissing, vernamen zij, dat twee dagen te voren reeds de voorlopers waren aangekomen met de bagage; hun heer kon dus elk oogenblik verwacht worden. Zoo snel mogelijk vervolgden zij nu hun weg, en tot de Lokeg toe, een kleine rivier, die zij moesten overtrekken, ontmoetten zij nog geen heranen om de nadering van den Diamio aan te kondigen; ook gelukte het hun spoedig een plaats te krijgen op een der platboorde schuiten, waarmoe zij goed en wel naar den overkant kwamen. Zoo waren zij reeds op ongeveer een uur afstand van de zoeftogte, die zij moesten oversteken om naar Yokohama te komen. Intusschen willen wij daar vast een kijkje gaan nemen, en allereerst richten wij onze schreden naar de zee, waar het thans wemelt van menschen, want het is vier uur en dan worden de groote kastoren, die er in menigte te vinden zijn in die groote hoofdstraat, gesloten; bovendien zijn daar twee kazernen in de nabijheid, de Fransche aan den voet van een in de zee vooruitstekende punt, de Engelsche op den top daarvan, die een prachtig uitzicht geeft op den Toesi-Yoma. Fransche en Engelsche officieren wandelden al lachend en pratend heen en weer, en in 't wit gekleede heeren reden te paard of be-
gaven zich met een licht vaartuigje in zee, waar ook een

menigte groote schepen te zien waren. Anderen reden in rijtuigjes met kleine Australische gaardjes in de richting der vriendelijke witte huizen oostwaarts, waarachter schoone bosschen en fraai aangelegde tuinen. Onder de vele voetgangers echter, die zich naar huis spoedden, of naar vrienden en kennissen, bevond zich een jongeling van omstreeks zeventien jaar, Fedi's jongste broer Haki; zoo juist had hij een der groote Engelsche kastoren verlaten, waar hij twee jaar te voren op zijn eigen dringend verlangen en door bemiddeling van een Engelschman, die meermalen met zijn vader in samraking kwam, geplaatst was. Kort daarna werd zijn moeder weduwe en zijn oudste broer, Inaimar, had de zaak, een handel in fijne matten, voortgezet, tot hij nu enkele weken te voren ook overleden was, Haki was nog te jong om hem daarin op te volgen, en deze had ook heel andere plannen in 't hoofd, waarom het hem volstrekt niet speet, dat Fedi hem voorging. De groote zee wilde hij oversteken en met eigen oogen het land der Westeringen gaan zien, vier groote kennis en bekwaamheid hij steeds meer bewonderde, naarmate hij meer met hem in samraking kwam. Een groot man wilde hij worden, een havormer! Vool, zeer weel zou hij heeren in het vreemde land en dan terugkeeren om dat alles aan te wenden ten nutte zijner landgenooten; en het nagselacht zou hem dankbaar wezen en hem vereeren! Vervuld met deze en dergelijke gedachten stapte hij voort en richtte zijn schreden naar de wijk Bente, waar Amerikanen, Duitschers, Nederlanders en Italianen gevestigd waren. Daar woonde ook een vriend van hem, die een ondergeschikte betrekking bekleedde bij het Nederlandsche gezantschap. Weldra was hij de zwart geveride palissade genaderd, die de gansche Hollandsche residentie omgaf, en bevond hij zich voor de hooge poort met drie ingangen, waarvan de middelste alléén bestemd was voor den Consul-Generaal, zije gasten en zijn bezoekers, en de twee kleinere ter weerszijden daarvan voor de ondergeschikten, de inlandsche kooplieden en de leveranciers. Na een van de laatste te zijn doorgegaan, liep hij eerst even binnen bij den portier, die vlak daarbij zijn woning had. Als gewoonlijk

stond de deur open en was het vertrek vol bezoekers; want de monban ¹⁾ was een gezellige man, die altoos wat nieuws te vertellen had, terwijl er nooit een dampende theepot bij ontbrak zomin als pijpen en tabak. En niet alleen geliefd, maar ook geacht was hij! Zijn woord had gezag, zoowel bij de vele bedienden der residentie, alsook in de geheele wijk. Iedereen kwam hem om raad vragen en bij geschillen was zijn uitspraak beslissend!

Zonder complimenten hurkte Haki bij de andere bezoekers neer, en terstond maakte een der aanwezige jonge meisjes een kop thee voor hem geroed.

»Is mijn vriend Kotzoeko thuis?» vroeg hij, zoodra de monban even ophield met spreken.

»Neen,« was het antwoord, »hij is door zijn heer naar de wijk der Yakoemina ²⁾ gezonden en nog niet teruggekeerd; is broer Fedi al gekomen?»

»Nog niet; wij verwachten hem vandaag of morgen.«

»Groot hem van mij, en zeg, dat ik zeer verlang hem te zien!«

Dit zeggende stond de monban op om zijn rondte te gaan doen door alle lanen van den tuin en langs al de woningen, die er zich bevonden, om te zien of er nergens onraad was; iets wat tweemaal in 't uur gebeuren moest. De meeste bezoekers bleven echter zitten om op zijn terugkomst te wachten.

Nauwelijks was hij vertrokken of er meldde zich een officier aan, die den Consul spreken moest; en een der dochters van den portier haastte zich met een houten hamer twee harde slagen op de gong te geven, een bronzen schild, dat aan de zoldering hing. Hierdoor werd in het hoofgebouw bekend gemaakt, dat er iemand in aantocht en van welken rang die persoon was, zoodat men zich op de ontvangst kon voorbereiden. Voor een scheepsgezagvoerder hadden het drie slagen moeten zijn, en voor een minister of een admiraal vier, terwijl er voor

¹⁾ Japansche benaming voor portier.

²⁾ Regeringsambten.

Zonder God in de wereld.

een koopman of een burger uit de Europeesche wijk maar óéns geslagen werd.

»Hoe is Inmimar zoo plotseling ziek geworden?» vroeg een der aanwezigen aan Haki; »'t is nog geen maand geleden, dat hij gezond en wel met mij stond te praten en acht dagen later vernam ik, dat hij begraven werd!«

»Ik denk, dat hij onvoorzichtig geweest is met hafen, want een paar uur daarna werd hij ongesteld, en onze oude dokter wist er niets aan te doen. Halv moeder maar den vreemden geneesheer willen toelaten, dan zou ik hem dadelijk verzocht hebben te komen, en misschien zou Inmimar dan niet gestorven zijn!«

»Ja, de vreemdelingen zijn knap,« besamde een ander; »wij kunnen veel van hen leeren!«

»Moeder wil niets met hen te maken hebben dan alleen om onze waren aan hen te verkoopen,« zei Haki; »wij was lang dat de vreemde geneesheer Inmimar betoveren en in een christen veranderen zou!«

»Oude menschen laten zich niet gaarne met nieuwigheden in,« meende een bejaard man, »en misschien zou het beter zijn als de jongeren zich ook maar bij het oude hielden! Waarom zouden zij meer willen weten dan hun ouders?»

»Omdat de goden ons niet geschapen hebben om kinderen te blijven!« sprak Haki met vuur; »is het niet goed te willen leeren van hen die het beter weten?»

De aangesprokene zweeg, maar een ander nam het woord voor hem op en sprak: »De hoogste wijsheid is, in alles zijn plicht te betrachten! Die dit doet zal eenmaal overgaan in een staat van gelukzaligheid gelijk aan dien der goden.«

»En waarin zal die gelukzaligheid bestaan?» vroeg Haki, ietwat spottend; »wie kan er iets met zekerheid van zeggen? Hebben de goden ons eenige aanwijzing daaromtrent gegeven?»

»Jongeling,« hernam de vorige spreker met gezag, »wij zijn stervelingen, en daarom is de toekomst voor ons verborgen; zelfs de wijze Boedlha was er niet zeker van, hoe zouden wij het dan uitvinden? Maar dit is toch wel vast, dat niemand

er ooit berouw van hebben zal, in alles zijn plicht gedaan te hebben; hierdoor gevoelt men zich op aarde reeds gelukkig.«

»Zoo dacht ook mijn broeder Inmimar,« sprak Haki somber, »en waarom hebben nu de goden zoo plotseling zijn leven afgesneden?»

»Misschien om hem gelukkiger te maken dan hij hier zijn kon,« meende een derde.

»Maar,« zoo begon Haki weer, »als het waar is, wat men zegt, dat de goden tot een staat van gelukzaligheid zullen komen en de boozen in een voortdurende pijniging, waar is dan de Rechter, die uitmaken zal, wie waarlijk goed en wie boos geweest is? Zal Hij rechtvaardig zijn in Zijn oordeel en is Hij alwetend? Hoe toch kan Hij anders over onze daden oordelen? En als er vele goden zijn, die er uitspraak over moeten doen, zullen zij dan niet elk hun gunstelingen hebben, gelijk hier de vorsten?»

»Jonge man,« sprak een oude, rimpelige Japanees, die tot nog toe zich niet in het gesprek had gemengd, »ik raad u, houd op met al dat vragen! Ik heb er mij ook mee vernoeid, toen ik jong was, maar nu, na zóveel jaren, heb ik nog geen oplossing gevonden! Slechts de goden zelf zouden ons daaromtrent inlichting kunnen geven.«

»Juist,« zei Haki, »dat meen ik ook; en weet ge, wat ik vrees? Dat zij wel de noodige aanwijzingen gegeven hebben, maar dat ze verloren zijn geraakt, of, tenminste, dat toij ze niet meer bezitten; en misschien . . . misschien zijn ze wel in 't bezit der vreemdelingen!«

»Wat! wilt gij ook aan den godsdienst van die Westeringen de voorkeur geven!« riepen sommigen van het gezelschap vol verontwaardiging uit, maar anderen zwegen nadenkend, en één sprak vermanend: »Haki, wees voorzichtig! Gij zet uw voet op een gevaarlijk pad! Wilt gij uren inlichting stellen boven die van onze regering, ja van onzen Mikado zelf? Zijn niet de christenen indertijd verdreven uit ons land en is niet de doodstraf gesteld op het sannaemen van hun godsdienst?»

»Toch zijn ze teruggekomen,« zoo verstoutte Haki zich

hiertegen in te brengen, en nu zijn zij niet alleen toegelaten, maar zelfs met onderscheiding behandeld, en aan hun wenschen wordt voldaan.»

«Dit betreft alleen de handel, die ons voordeel kan aanbrengen; maar hun godsdienst is verboden gebleven. En het komt mij zeer vermetel voor van een jongeling, nauwelijks den kinderleeftijd ontwassen, dat hij naar meer wijsheid zoekt dan gevonden werd bij onzen grooten Boedha!»

Door deze woorden, op gestrengen toon uitgesproken, liet Haki zich echter niet uit het veld slaan en hij hernam: «Vroeger werd in ons land algemeen Kong-futsó voor den grootsten wijze gehouden en door iedereen vereerd; daarna kwam Boedha en werd *nog* wijzer bevonden, waarom vele aanhangers van Kong-futsó *hem* volgden; is het nu niet mogelijk, dat de God der christenen *nog* wijzer is dan Boedha?»

«Op dit oogenblik trad er weer iemand binnen en Haki sprong verrast op, want de nieuwe bezoeker was zijn broer Fodi!»

Haastig liep hij op hem toe, boog zich en greep een zijner duimen, die hij hartelijk drukte als bewijs van zijn achting en liefde, want van jongsaf had hij geleerd hoog tegen den tien jaar ouderen broeder op te zien, en deze van zijn kant had den knaap veel liefde betoond. Zij waren dan ook zeer verheugd elkander te zien.

«En waar is Isa?» vroeg Haki opeens, toen Fodi reeds neergehurkt en van thee voorzien was; «is zij niet meegekomen?»

«Jawol, maar de koelies hadden haast, en zij had een on ander meegenomen, dat moeilijk zoo gedragen kon worden, onder andere een groote vaas; ik vond het dus beter, dat zij maar in eens door ging naar huis, maar ik wou even bij den moehan aanloopen, daar ik toch zoo dicht in zijn buurt was; waar is hij?»

«Hier!» sprak een stem, en de oude man, die juist zijn woning weer binnenkwam, trad glimlachend op hem toe.

«Daar doe je goed aan, Fodi, dat je dadelijk je ouden vriend komt opzoeken.»

welstand, en Yami hief daarbij af en toe heel voorzichtig even het hoofd een weinig op om een verstolen blik te werpen op Isa, die, als gehuwde vrouw, haar meerdere was; zij moest dus in haar ongemakkelijke houding blijven staan, tot haar schoonuster zich oprichtte. Zoodra nu die dwaaze beleefheids-vertooning afgelopen was, begaven zij zich te zamen naar Yami's moeder, in wier tegenwoordigheid Isa zich haastte andermaal het hoofd te buigen en nu zóó diep, dat het bijna den grond raakte; en met de handen op de knieën bleef zij onbewegelijk staan tot de oude dame het woord tot haar richtte en haar verlof gaf te gaan zitten.

«Waar is mijn zoon?» was haar eerste vraag.

«Hij had wel eerst naar zijn moeder kunnen komen in plaats van naar vrienden te gaan!» hernam zij een weinig ontstemd, nadat Isa haar de reden van zijn achterblijven had meegedeeld.

Intusschen had Yami een mat uitgespreid en daarop vleesch, rijst en thee neergezet; en van hare uitrodding om zichzelf ervaar te bedienen, maakte Isa gaarne gebruik, want zij had onderweg zeer weinig genuttigd. Toch bleef er genoeg over voor Fodi, die een half uur later kwam en de rest deed verdwijnen, nadat hij, door het meebrengen van een moosden waaijer, zijn moeder weer geheel tevreden had gesteld.

DE VREEMDELING.

Een heer, als European gekleed, liep langs het strand op het eiland Besten. In de zee dobberden een menigte ranke vaartuigjes, toebehoorende aan de visschers, die daar in de nabijheid woonden; en waar zij op het groote water hun broodwinning zochten, hielpen hun vrouwen en kinderen hen daarbij

Teon ontspan zich een gesprek tusschen die twee, waarnaar wij thans niet willen luisteren; liever volgen wij Isa en troffen met haar de woning binnen, die zij voortaan als de hare had te beschouwen. Het voorste gedeelte was een groot magazijn, van onder tot boven gevuld met matten van verschillende prijs, al naarmate ze meer of minder fijn bewerkt waren. Daarachter bevond zich een groote ruimte, die echter door de thans weggeschoven schermen in drie vertrekken verdeeld kon worden. De vloer was belegd met hagelwitte matten, fijn gevluchten van rijststroo; en in de hoeken stonden mooie vazen van porcelien, alsmede een aquarium in het voorste gedeelte, dat vlak aan het magazijn grensde. Een groote, witte poos met zwarte en gele vlekken op den rug tuurde opmerzaam naar de dansende zonnestraaltjes, die door de vensters van gekleurd papier naar binnen drongen en het geheel een vroolijk aanzien gaven. Heel achterin zat op den vloer neergehurkt een bejaarde dame, bezig met een handwerkje. Zij was gekleed in een fraai gebloemden kimono, waaruit een ander kleedingstuk van rode kripzij van voren en een gekleurde rok van onderen te voorschijn kwam, terwijl het geheel, bij wijze van gordel, saamgehouden werd door een breeden reep katoen, van achteren vastgestrikt. Het glanzend, zwarte haar was hoog opgemaakt en versierd met allerlei speldjes en kunstbloemen, maar de wenkbrauwen waren afgeschoren en de tanden zwart geverfd, gelijk dit bij gehuwde vrouwen de gewoonte was. Hierdoor werd het gelaat, overigens schoon te noemen, zeer onsierd.

In het magazijn kwam Isa haar schoonuster Yami tegen, die van denzelfden leeftijd als zij, maar nog ongehuwd was, zoals de hagelwitte tanden en de donkere wenkbrauwen genoegzaam te kennen gaven. In kleeding en voorkomen geleek zij geheel op haar moeder, behalve dat haar gelaat oer blank dan olijkleurig was te noemen; ook lag er een was van zachtheid over verspreid, dat de oude dame miste. Zoodra zij elkander zagen, haastten zij zich een buiging te maken, waarbij Yami terstond naar haar broeder vroeg, en Isa haar, steeds in gebogen houding, antwoord gaf. Ook vroegen zij naar elkanders

op het land. Ziet, daar komen zij, want het is eh, en de zee heeft een menigte oesters, mosselen en allerlei schelpdieren, ook oetbare zeeplanten en kleine vischen achtergelaten, en zij haasten zich, die in hun korfjes te verzamelen. Kreeften en krabben vangen zij ook, en die geven nogal moeite, maar pret meteen! Bij hun snelle bewegingen om te ontvuchten worden zij steeds door lachende kinderen gevolgd, en zoodra zij hier of daar een schuilplaats zoeken onder een steen of een stuk hout, zijn ze er bij! Hun kleine vervolgers komen met een stok van bamboes, voorzien van een ijzeren haak, keeren snel het voorwerp om, en onder luid gejuich van de kinderen, komt het dier in een der korfjes terecht. Maar niet alleen vrouwen en kinderen, ook een menigte vogels komen daar zoeken, wat de zee heeft achtergelaten. Raven, zee-meeruwten, kraaien, sperwers, vliegen kraasend en schreeuwend om den buit af en aan; ook tamme duiven en gewone musshen tippen daar rond, al is het maar om de graankorrels op te pikken, die, bij het ontladen van schepen, gevallen zijn. Om de nadering van menschen bekommeren zij zich niet, en wijken ternaauvermoed even terzijde om hen door te laten. En ginds, heel uit de verte, hoort men het gekwaak en het gonsen van wilde eenden en ganzen, die haar voedsel zoeken in de dichte rietbosschen nabij het dorp Kanogawa. Langzaam schreed de vreemdeling voort, luisterend naar al die geluiden, peinzend, en soms met den blik omhoog gericht. Daar zag hij een stip, langzaam dalend, steeds duidelijker; het was een kraanvogel, een hemelbode, zoals de Japaneezen hem noemden; en werkelijk meenden zij, dat hij in dienst was van een of anderen god, die, hoewel onzichtbaar voor hun oog, met hem reeds had, troonsd op zijn schoon gevederte! Een hemelbode — ach, dat die arme, onkundige heden wilden luisteren naar de blijde boodschap, die hij hen brengen kwam, als een bode van den waren God! Daarom had hij zijn land verlaten, daarvoor hun taal geleerd; want zijn hart was vervuld geworden met een diep en innig medelijden, toen hij, dertien jaar te voren, het schoone Japan met zijn vriendelijke bewoners voor 't eerst had bezocht. Dit

was geweest met het Amerikaansche eskader onder Perry, die kwam om een handelstrustaat te sluiten met Japan. Later, nadat er een geregeld stoombootdienst was ontstaan tusschen Yokohama en San-Francisco, zijn woonplaats, was hij er nog eens heengegaan en eindelijk had hij het besluit opgevat er te gaan wonen. Voor zijn levensonderhoud behoeftte hij niet te zorgen, want hij had geld genoeg, en een huizegen bezat hij niet meer; zijn vrouw was eenige jaren te voren gestorven en zijn dochter was gehuwd. Zoo had hij zich dan gevestigd te Yokohama in de Europeesche wijk, dicht bij het Amerikaansche gezantschap; en een Japanschen knecht had hij in dienst genomen om zijn woning schoon te houden, zijn rijst te koken, boodschappen te doen en zoo meer. Nu maakte hij dagelijks uitstapjes in den omtrek en sprak van zijn Heer en Heiland, overal waar hij er gelegenheid toe vond. Eenmaal had hij zich, in gezelschap van andere Amerikanen en onder geleide van een troep Yakoemenen naar Jedo begeven om daar eenige weken te vertoeven en te zien of hij er een gepende deur kon vinden voor het erangelie. En hij was het, die daar op straat verteld had van den »Leeuw uit Juda's stam»; maar men had hem beleefd verzocht dergelijk spreken op straat, in de hoofdstad althans, na te laten; toen was hij naar Yokohama, waar minder op de vreemdelingen gelet werd, teruggekeerd. Ook vond hij voorloopig nog werk genoeg daar en in de omliggende dorpen, en voor later hoopte hij op betere tijden.

»Kont U ons weer wat vertellen, mijnheer?» zoo werd hij opeens uit zijn mijmeringen opgeschrikt, en om zich heen ziende, bemerkte hij een paar visschersvrouwen, die op hem toetraden en hem hoopvol aanzagen.

»Wat vertellen?» zeide hij, glimlachend, »roep dan die anderen daar ginds ook!»

Terstond liepen zij heen en weldra was de heer Parsley omringd door een twintigtal vrouwen, waarbij zich nog een groepje kinderen voegde. Ze kenden hem allen, want hij kwam dikwijls daar langs wandelen; en als de mannen thuis waren, hadden zij hem meermalen uitgenoodigd hun woningen

dacht, ook toen hij voortging en hen meedeelde, dat God hen wel gestraft maar tegelijk ook een Verlosser beloofd had, die den dood te niet doen zou en hen weer gelukkig maken.

»En is Hij gekomen?» vroeg een der vrouwen.

»Ja, het is dezelfde van Wien ik U den vorigen keer verteld heb: de Zoon van God, Jezus Christus! Hij kwam op aarde, droeg de straf, die wij verdiend hadden en wil nu aan allen, die tot Hem komen, het eeuwige leven schenken.»

»Hoe kunnen wij tot Hem komen? Waar is Hij?» klonk het van verschillende kanten.

»Hij is hier en overal; waar gij wilt kunt gij tot Hem spreken, en Hij zal naar U luisteren. En er is ook onder den hemel geen andere Naam, door welken wij kunnen zalig worden;» zoo eindigde hij ernstig, »denk er aan: geen andere Naam!» Daarop haalde hij eenige geschreven teksten te voorschijn, die hij uitdeelde en ook wat plaatjes voor de kinderen.

»Kont U gauw terug?» vroegen zij als om strijd. »Over een paar dagen zijn de mannen er ook weer!»

»Als mijn Meester het goedvindt, zal ik komen,» antwoordde hij met een glimlach, groette hen, en stapte voort in de richting van Treaty-Point, waar hij, in de Engelsche kazernes, een zijner kennissen wilde spreken. Lang voordat hij die bereikt had gebeurde er echter iets, waardoor hij geheel van plan veranderde. Behalve de vele kleine visschersvaartuigen in de baai zag hij daar ook een aantal plezierbootjes, kano's en gieken, waarin levenslustige jongelui, die op het water ontspanning zochten. Engelschen en Franschen vooral waren het en Amerikanen, maar ook Japannezen, waarvan sommigen als Europeanen gekleed, maar toch dadelijk kenbaar aan hun olifkleurige huid en glad, gitzwart haar. In een dier kano's zaten slechts twee Japansche heeren in hun nationaal kostuum; de een was blijkbaar nog een jongeling, de ander minstens tien jaar ouder. In druk gesprek bemerkten zij blijkbaar niet de nadering van een boot en zonder het roer te wenden gingen zij voort, kwamen in botsing en lagen eensklaps in 't

binnen te treden en een stukje van de rijstaart mee te eten of een kop thee te drinken, wat hij ook nooit geweigert had. Hierdoor was hij al eenige malen in de gelegenheid geweest een gesprek met hen aan te knooopen over de eeuwige dingen of hen iets te vertellen uit den Bijbel. Dit laatste had hij ook al eens aan het strand gedaan, alléén voor vrouwen en kinderen.

»Weet nog iemand, wat ik den vorigen keer hier verteld heb?» vroeg hij.

Het was over een klein kindje, dat heel arm was en toch rijk! ze er een.

»Het was de Zoon van God, den Allerhoogste, die de zee gemaakt heeft,» vulde een ander aan.

»En Hij had de menschen lief,» sprak een derde; »Hij kwam om hen gelukkig te maken.»

»Juist, en Hij is ook de Heer over leven en dood; Hij heeft ons allen het leven gegeven.»

»Maar de eerste menschen waren toch kinderen van de godin Inanami?» zoo liet een knaap van omstreeks twaalf jaar zich hooren; »zij vond ons land zó mooi, dat zij er wilde wonen; en haar kinderen zijn hier gebleven, toen zij weer terug moest keeren naar haar hemelsche woning!»

»Wie heeft je dat verteld?»

»De meester op school!» antwoordde hij triomfantelijk.

»Het is waar, dat wij van Gods geslacht zijn,» hernam de heer Parsley voorzichtig; »ik heb een boek, waarin God, de Allerhoogste, nauwkeurig heeft laten opschrijven wat er van het begin af gebeurd is, en wie anders kan het weten dan Hij? Daarin heb ik gelezen, dat Hijzelf den eersten mensch gemaakt heeft uit de aarde, en dat Hij hem daarna het leven heeft ingeblazen door zijn neusgaten; uit dien man heeft Hij een vrouw gemaakt en van die beiden is de gansche aarde bevolkt geworden. Luistert nu, dan zal ik vertellen, wat er met die twee gebeurd is, en hoe het komt, dat alle menschen moeten sterven!»

Zoo eenvoudig mogelijk begon hij hen daarop de paralijs-geschiedenis te vertellen; en allen luisterden met groote aan-

water te spartelen! Nu zou dit zoo heel erg niet geweest zijn, want zij bevonden zich niet ver van de kust en konden beiden zwemmen; waarom de bemanning van de boot, dit ziende, geen moeite aanwendde om hen te hulp te komen. Reeds hadden zij hun vaartuigje gegrepen om het al zwemmend mee te voeren, maar juist op dat oogenblik kwam er een gieck, die pijnsel voortschoot over de zacht kabbelende oppervlakte, en bemand was met een troepje pretmakende jongelui, die van het geval niets bemerkten hadden. De twee boven het water uitstekende hoofden zagen zij niet, maar alleen het gekanteelde bootje, en uit iouwer baldadigheid gaf een van hen een harden duw er tegen met een roeispaan. Hierdoor kreeg de jongste van de twee zwimmers de punt der kano juist tegen het hoofd. Het water werd rood gekleurd en hij zonk weg! Doodelijk verschrikd dook zijn metgezel onder, kwam weer boven, dook nog eens, en had het geluk zijn kinmon te grijpen! Langzaam zwom hij nu voort tot hij de plek waar vele toeschouwers gereed stonden om hem te helpen. De jongste was bewusteloos en had een gapende wonde aan 't hoofd.

»Gauw,» riep de heer Parsley, »neemt hem voorzichtig op en brengt hem in een van die visscherswoningen ginds! Ik kom dadelijk met verbandmiddelen en medicijnen!» Daarop snelde hij naar huis, nam wat hij noodig meende te hebben, gaf zijn knecht bevel hem terstond te volgen met een pak kleeren en liep terug naar het strand, waar een troepje kinderen hem al tegemoet kwam loopen.

»Waar is de drenkeling?» vroeg hij, haast buiten adem van het harde loopen, en dadelijk brachten de kleinen hem waar hij wezen moest. Zonder verwijlgde hij nu eerst een verband om de steeds bloedende wonde, na ze voorzichtig te hebben uitgewassen en begon toen pogingen in 't werk te stellen om de levensgeesten weer op te wekken, wat hem niet spoedig gelukte.

Intrinschen had de oudste met vele dankbetuigingen de kleeren in ontvangst genomen en ze, wel wat schroomvallig, aange-trokken; hij — Fedi — als European gekleed! Wat zou zijn

moeder wel zeggen, als ze hem zóó zag thuiskomen, en Isa? Erenwel, er zat niets anders op, want de visschers betaten zelf bijna geen kleeren en de vrouwen hadden dus niets om hem te geven, hoe hulpvaardig zij overigens ook waren. Terstond hadden zij hem verkwikt met een paar koppen warme thee en als om strijd hadden zij haar huisje aangeboden om er den drenkeling in te brengen. Thans stond hij met bewondering den heer Parsley gade te slaan en hield zich vast overtuigd, dat geen inlandsch geneesheer zijn broeder zóó vlug en goed had kunnen behandelen als deze vreemdeling. Haki had wel gelijk, dat de Westerlingen knap waren!

Daar sloeg de drenkeling eindelijk de oogen op, om ze echter terstond weer te sluiten.

»Hij zal voorloopig hier moeten blijven!« zei de heer Parsley zacht tot Fedi, »die wond had hem het leven kunnen kosten, en nog is het gevaar niet geweken. Hij moet rustig blijven liggen. Ik zal vragen of de bewoonster dit huisje wil afstaan, tot hij veilig vervoerd kan worden, dan kunt gij hem hier verzorgen en ik zal komen zoo dikwijls gij het wenscht; ook wil ik gaarne wachten tot gij uwe familie er mee in kennis gesteld hebt.«

»Ik weet waarlijk niet, hoe ik u danken zal,« antwoordde Fedi, »en ik zal gaarne uw vriendelijk aanbod aannemen, maar misschien, — zoo ging hij aarzelend voort, »misschien zal mijn moeder er op gesteld zijn, dat er een inlandsch geneesheer bij hem komt; — zij heeft van jongs af geleerd de vreemdelingen te wantrouwen; — mijn broeder daar heeft meer gelegenheid gehad hen te leeren kennen en ik in den laatste tijd ook; wij waardeeren uw hulp, maar mijn moeder zal dit waarschijnlijk niet doen, en zij zal zeker hier komen om hem te bezoeken, of zelve te verzorgen.«

»Welnu, als uw moeder het wenscht, zal ik mij verwijderen; en wil zij een Japansch geneesheer zenden, dan zullen wij ons aan zijn voorschriften onderwerpen, voor zoover ze hem geen nadeel kunnen doen, vindt gij dat goed?«

»Best, en wij zouden dan toch uwe medicijnen kunnen

aanwenden, niet waar, en uwe aanwijzingen volgen zonder hem dat te zeggen?«

»Zeker; laat ons zoo dus afspreken.«

Daarop ging Fedi heen en Parsley burkte neer op een der matten vlak bij Haki, die, in een paar dekens gehuld, ook op een mat lag uitgestrekt. Af en toe sloeg deze de oogen even op, maar zonder tot bewustzijn te komen, en met bezorgtheit sloeg zijn verpleger hem gade. »Als de jongeling eens bezweek? Wat zou zijn moeder dan zeggen? Zou men hem niet de schuld ervan geven? Was het niet beter geweest de geheele behandeling aan een inlandsch geneesheer toe te vertrouwen? Maar moest hij dan dat jonge leven laten verknoeien en bovendien de gelegenheid missen om dezen jongeling, zoo zichtbaar op zijn weg gevoerd, met den Heere Jezus bekend te maken? Neen, hij zou het wagen met zijn God; en in een ernstig gebed vond hij moed en kalme om te doen, wat het lichamelijk en geestelijk welzijn van dezen kranke vorderde.

Daar sloeg Haki de oogen weer op, greep om zich heen en riep angstig: »Waar is Fedi?«

»Hij is naar huis gegaan, maar komt gauw terug,« sprak Parsley, zich over hem heen buigend; »houdt u rustig, ik blijf hier.«

Even wierp Haki een verbaasden blik op den vreemdeling, sloot toen de oogen weer en bleef geruimen tijd stil liggen. Toen echter verhef zich de koorts en Parsley besloot niet heen te gaan vóór den volgenden morgen. Een gelukkig, dat Fedi niet alléén met hem was dien nacht, want soms hadden zij moeite genoeg om hem het opstaan te beletten en moesten zij hem met hun beiden vasthouden; en niet minder moeielijk was het hem de medicijnen te doen innemen. Tegen den morgen echter werd hij kalmer; en toen zijn moeder naar hem kwam zien, vond zij hem slapende, terwijl de heer Parsley naar zijn woning teruggekeerd was om ook wat te rusten. Dit trof bijzonder goed, want Fedi had alleen verteld, dat een der toeschouwers voor Haki zorgde, terwijl hij er niet was, en

van het gat in 't hoofd had hij met opzet gezweven om te voorkomen, dat zij om een dokter zond. Deze heeren toch, hij wist het wel, maakten veel vertooning, maar hun kunde betoekende heel weinig. Ieder, die wilde, kon zich voor geneesheer uitgeven, zonder ooit ergens gestudeerd of een enkel examen gedaan te hebben. Wel waren er onder, die uit liefhebberij de geneeskunde, geheel volgens eigen methode, hadden beoefend, maar in den regel ontbrak hun het geld om zich aan te schaffen, wat zij er voor noodig hadden; want dokters werden heel slecht betaald, en moesten zich dikwijls tevreden stellen met louter eerbewijzen. Zoo kwam het ook, dat de heer Parsley, hoewel hij nooit voor dokter had gestudeerd, maar alleen verpleger was geweest in een ziekenhuis, veel beter een zieke wist te behandelen dan één van hen. Toch begon er reeds verbetering in dien toestand te komen, want de vreemde geneesheeren hadden verlot bekomen van den Taikoen om onderwijs te geven aan de inlanders en leerlingen te vormen; en hiervan werd grotig gebruik gemaakt. Ook was er in Nagasaki reeds een hospitaal geopend onder toezicht van een Hollandsch geneesheer, den heer Pompe van Meerdervoort. Dit alles kon Haki echter niet haten, daar zijn moeder, indien zij de komst van een geneesheer noodig achtte, er stellig een nemen zou van den ouden stempel. Fedi was dan ook heel blij, dat zij hem juist zoo rustig vond en niet van een dokter sprak. Tegen den avond echter verhef zich weer de koorts en hij haastte zich, volgens afspraak, een boodschap te zenden aan Parsley. Deze kwam terstond en de medicijnen, die hij den zieke thans toediende, misten hun uitwerking niet; nog vóór de nacht aanbrak was Haki volkomen rustig en geheel bij bewustzijn. Toch bleef Parsley om Fedi gelegenheid te geven rustig te gaan slapen; dien nacht besteedde hij om, bij het licht van een papieren lantaarn, een aantal teksten in de Japansche taal te schrijven; hij wilde die bij gelegenheid uitlezen; want op geen andere wijze wist hij het woord Gods te verspreiden; ook schreef hij een paar eenvoudige tractaatjes. Geheel hierin verdiept, bemerkte hij niet, dat Haki wakker

geworden was en een papier opgepapt had, dat vlak naast hem op den grond lag.

»Wat betekent dat?« hoorde hij opeens vragen en verbaasd keek hij op. Haki zat te lezen!

»Wat doet gij?« vroeg hij verschrikt.

»Wie heeft dat gezegd?« hernam Haki, nog steeds op het papier turend; daarna hield hij het Parsley voor, en keek hem onderzoekend aan.

Dese las: »Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, wie Mijn Woord hoort, en geloofst Hem, die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in het oordeel, maar is uit den dood overgegaan in het leven.« (Joh. 5 : 24.)

En daaronder:

»Want wij moeten allen geproefd worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk ontgaane wat in het lichaam geschied is, maar hetgeen hij gedaan heeft, hetzij goed hetzij kwaad.« (2 Cor. 5 : 10.)

»Wij zullen allen voor den rechterstoel van God gesteld worden.« (Rom. 14 : 10.)

»Mijn vriend,« sprak hij, na een stil gebed tot God om wijsheid, »wij mogen daarover thans nog niet spreken; het zou u te veel inspannen en misschien opwinden. Als de koorts zich vandaag niet herhaalt, dan wil ik morgen gaarne al uwe vragen beantwoorden, en anders moeten wij nog wat langer wachten.«

Hiermede moest Haki tevreden zijn; maar al kon hij er niet over spreken, denken deed hij des te meer! »Allen voor den rechterstoel van God! — van welken God? Die der Westerlingen? En zou hij daar ook moeten verschijnen, of waren die »wij« alleen christenen? — En wat stond er toch van »overgaan uit den dood in het leven?« O, hoeeer verlangde hij er meer van te weten! — Als de koorts zich niet herhaalt, had de vreemdeling gezegd; dus zou hij zich maar heel rustig houden en weer trachten te slapen. Zoo lag hij dan stil met de oogen gesloten tot hij eindelijk weer insliep en niet eens bemerkte, dat Parsley heuging en Fedi zijn plaats innam. Ook werd hij niet gewaar, dat zijn zuster Yami binnentrad met Isa.

»Hoe gaat het met hem?« vroeg de laatste fluisterend.
 »Veel beter. Ik denk dat hij binnen een paar dagen weer naar huis zal kunnen gaan.«

»Dan vraagt moeder of je terug wilt komen; zij vreest dat het verkeerd gaat met de zaak; er zijn zooveel bestellingen; zij weet er geen raad mee! Wij zullen dan hier blijven en voor den nacht komt moeder mij vervangen.«

»Goed,« zei Fedi, »maar luister; straks komt hier waarschuwend een vreemdeling; laat hem binnenkomen en wantrouw hem niet; hij is een goed man en knapper dan een van onze dokters; hij is het, die Haki verzorgt en mij van andere kloeren voorzien heeft; maar spreek er niet over tegen moeder; je weet, hoe zij over vreemdelingen denkt! Toen vertrok hij en las bleef met haar schoonzuster in de visscherswoning achter.«

Een paar uur later werd Haki wakker. »Waar is de vreemdeling?« vroeg hij, zicthaar teleurgesteld.

»Hij komt straks nog, heeft Fedi gezegd; en vanavond komt moeder.«

Haki zei niets meer, doch haalde terstond het papier met de teksten te voorschijn, dat hij onder de mat, die hem tot matras diende, verborgen had. Hij las en herlas die woorden, tot hij ze uit het hoofd kende. — Als nu de vreemde maar kwam vóór zijn moeder, anders kon zij hem wel eens verbieden terug te komen en wie zou hem dan een antwoord geven op al zijn vragen? Hoe later het werd, hoe meer hij zich daarover verontrustte; ook verhiel zich de koorts weer, misschien wel ten gevolge van zijn onrust; en toen eindelijk Parsley kwam, vond hij het noodig hem terstond medicijnen in te geven. Juist was hij hierna toe mevrouw Inamé binnentrad.

»Moeder, blijft tot morgen,« sprak Haki zacht en snel in 't Engelsch, »kom in elk geval terug of zend mij uw zins.«

»Een glas van vroege vloed over 't gelaat van Parsley; kende deze jeugdige Japanner Engelsch! Dan kon hij hem een Bijbel geven in die taal! — »Ik zal er voor zorgen,« antwoordde hij even zacht. Daarna keerde hij zich tot de oude dame,

volgen met een groote medicijnkist. Deze dragen zij, achter elkaar loopend, tusschen hen beiden in. Ook zij hebben een winteroostuum aan, maar zien er veel minder vrooraan uit dan hun meester. Over een nauwsluitende broek en een wanbuis van blauw katoen, hangt een korte kirimon zonder gordel en ook zonder kraag. Steeds den dokter volgend, gaan zij rustig voort zonder hinder of oponthoud, hoewel het wemelt van voetgangers in de straten en een onafzienbare rij draagstoelen hier en daar den weg verspert, want bij het zien van den deftigen geneesheer, wijkt iedereen ter zijde. Eindelijk kwamen zij in een stillere straat, die er echter niet minder feestelijk uitzag dan de overige; ook daar toch zijn de huizen overal versierd met dennestakjes, terwijl aan beide zijden van de huizen een dennestakje is geplant. Een daarvan maakt hierop echter een uitzondering en het is juist voor dit huis dat zij stilstonden. Het is de woning van de ons bekende familie Yoritomo. Zie, daar opent Yosi reeds de deur! Hij is heel wat gegroeid, maar hij is dan ook drie jaar ouder geworden. Ook kijkt hij nu ver van vrolijk, al is het een feestdag, en geen wonder, want zijn vader ligt ziek en aan feestvieren kan dus niet gedacht worden! Geen presentjes, geen gasten, geen feestmaal! Geen vrolijk gezicht zelfs van vader en moeder! Sombere, treurig was het daarbinnen gesteld, in de woning en in de harten der bewoners. Daar lag de kranke, uitgestrekt op een mat en in een paar gewatteerde dekens gehuld; mevrouw Yoritomo zat naast hem, bibberend van koude evenals hij, hoewel zij drie kirimons over elkaar had aangetrokken; en de kinderen, niet minder dik gekleed, waren in een hoekje bij elkaar gekropen met de voeten onder zich en de handen weggedoken in de mouwen van hun kirimon. Er was ook niets ter verwarming in het gansche huis dan een pot met gloeiende hoken, waardoor wel veel damp, maar heel weinig warmte verspreid werd, en om die óan uitweg te doen vinden was er bovenin een opening aangebracht, waardoor natuurlijk ook kou naar binnen stroomde. Waren zij dan zoo arm? Volstrekt niet! Zij behoorden tot de gegoede burgers, maar kachels waren

maakte een beleefde buiging en vroeg of het hem vergund was dien avond nog eens terug te komen.

»Als wij een geneesheer noodig hebben zullen wij er een ontbieden,« antwoordde zij ontwijkend en op ietwat hoogeren toon. Daarop wendde zij zich tot Haki zonder verder naar hem om te zien. Hij wist dus niets beters te doen voor 't oogenblik dan heen te gaan, na ook de andere dames te hebben gegroet. Toch hield hij zich overtuigd, dat hem weer een deur geopend was, en daarover verblijdde hij zich.

EEN TREURIGE NIEUWAARSDAG MET EEN HEERLIJK EINDE.

Het was 28 Januari, de eerste dag van het jaar in Japan, en vroege heerschte er in het gansche rijk. Aan werken werd niet gedacht, maar des te meer aan uitspanning en plezier. Feestmaaltijden werden aangericht en men gaf elkaar geschenken, zoals dit bij ons met Kerstmis of St. Nicolaas gebeurt. Doch al *heerschte* er vrede, toch was er niet overal vrede. Ziekte en dood vragen niet naar feestdagen; zij komen binnen als ongenode gasten en verjagen de vroolijkheid om smaat en gewezen binnen te laten.

Laat ons dien geneesheer eens volgen. Statisch schrijft hij voort met kaalgeschoren kruin en een bril op den neus, gekleed in een langen kirimon met een gordel, waaraan een korte sabel hangt. Daar overheen draagt hij een ander kleedingstuk, eenigszins gelijkend op een jas, met een opstaande bont kraag, want het is koud; het vriest hard! Onder de voeten, bedekt door wollen sokken, zijn een paar plankjes vastgebonden. Dit is ook het geval bij de twee bedienden, die hem

Zonder God in de wereld

toen nog zoo goed als onbekend in Japan, dus bezaten zij er geen.

Intusschen had de dokter zijn houten sandalen uitgedaan en was naar binnen gegaan, terwijl de twee bedienden op de veranda, die het huis omgaf, bleven wachten.

»Wat scheelt er aan?« vroeg hij, en zette zich naast de zieke neer.

»Benuwd! Benuwd!« steunde Yoritomo; »Pijn — hier!« dit zeggende duwde hij de hand in de linkerzij en snaakte naar adem.

»Wanneer is dat begonnen?« vroeg de dokter aan mevrouw Yoritomo, die hem angstig aanstaarde.

»Drie of vier dagen gevoelde hij zich al niet wel, maar gisteren is het openes zoo erg geworden!«

»Hm! We zullen zien!« Met deze woorden stond de dokter op, ging een pakje kruiden halen uit zijn medicijnkist, gaf haar dit, beval haar er kokend water op te schenken en hem dat aftekoel te drinken te geven, dan zou hij den volgenden dag komen sien of het geholpen had.

Met een diepe buiging nam zij het aan en geleide hem naar de deur, en zoodra hij vertrokken was, haastte zij zich het middel klaar te maken, doch Yoritomo weerde haar af, toen zij hem het vocht aan de lippen bracht. »Weg!« bracht hij met moeite uit, »benuwd!«

Daar ging andermaal de deur open en wie trad er binnen? Fedi — gevolgd door Haki!

»Wat is dat!« spraken zij verschrkt, is broer Yosi ziek?

»Ja, heel erg,« snikte hun schoonzuster, »en hij wil den drank niet nemen, dien de dokter gegeven heeft! Hij is zoo benuwd! Hij zal sterven! Ach, wat moet ik doen?«

»Parsley!« fluisterde Haki zijn broeder in 't oor.

»k Zal hem halen!« antwoordde Fedi en snelde heen, regelrecht naar het hotel voor vreemdelingen, want daar zou hij hem vinden. Dien morgen was hij met hem meegekomen uit Yokohama om in Jedo een vriend te bezoeken en deze logeerd in genoemd hotel.

Bijna buiten adem kwam hij daar aan, en vond er den heer Parsley, die aan zijn dringend verzoek om mee te gaan terstond voldeed, nadat hij hasstig wat medicijnen, een stuk taf en flanel in een handtaschje had gepakt. Dit nam hij mee, en een kwartier later bevonden zij zich bij Yoritomo.

Na een kort onderzoek nam Parsley een lap flanel, doopte die in een kom met water en sloeg ze den zieke om borst en rug, legde daarover een stuk taf en sloot dit af met een zwachtel; wikkeld hem vervolgens weer in zijn kimono's en zijn dekens en knielden toen neer om den Heer Zijnen God te bidden of Hij dezen krauwe wilde genezen naar lichaam en ziel. Met onuitsprekelijke verbazing had onze Yosi dit alles gadeslagen. »Het is de vreemdheid, die hier op straat verteld heeft, dat zeg ik!« Zoo had hij zijn broertje toegesproken, zoodra hij hem had zien binnenkomen, »ik zie het aan zijn oogen en aan die vleek op zijn rechterwang!«

»Hoe heeft Oom Fedi hem dan zoo gauw kunnen vinden? Jij hebt hem in 't geheel niet meer gezien!« zei Sin.

»Dat weet ik niet, maar hij is het en ik won, dat ik hem alles vragen mocht, wat ik weten wil!«

»Kijk eens, wat gaw hij nu doen!« sprak Fo verbaasd, toen Parsley neerknielde en de handen vouwde.

»Stij!« zei Yosi en gaf hem een duw, »hij gaat spreken!«

»En Oom Haki doet net als hij!« fluisterde Sin.

»Hij heeft gesproken tot zijn God!« zei Yosi zacht, toen het gebed gesindigd was; »nou Die hem dan hier kunnen hooren?« Wij moeten altoos naar een tempel gaan als wij willen bidden!«

»En vader moet er de bonzen *) voor betalen!« voegde Fo er bij.

»Nu gaat hij weg!« hernam Yosi teleurgesteld, »en vader is te ziek om hem wat te vragen!«

»Misschien komt hij nog terug,« troostte Sin, »en — Oom Fedi weet hem immers te vinden.«

*) Priesters.

die hij kende, maar tot een besliste keuze kwam hij ook niet. Zoodra Parsley vertrokken was, kwamen de drie jongens naderbij en Yosi vroeg: »Oom Haki, kent u den God der Westelingen?«

»Ja, Yosi, en ik ben heel blij, dat ik Hem heb leeren kennen!«

»Is Hij machtig?«

»Hij heeft den hemel en de aarde gemaakt, en al wat er bestaat.«

»Is Hij dan de opperste God, waaruit de zeven andere goden zijn voortgekomen?«

»Er is maar één God, Yosi!« Dit zeggende, keek Haki even van terzijde naar zijn schoonzuster, doch hij zag slechts verhuizing, geen misnoegen op haar gelast.

»En onze godin Isanami?«

»Zij bestaat niet; de enige ware God heeft een Boek laten schrijven, en daaruit alléén kunnen wij weten wat er geweest is en wat er komen zal.«

»Hebt u dat Boek,« vroeg Yosi gretig.

»Ja, maar niet in onze taal!«

»Weet u, wat er in staat?«

»Nog niet alles, maar toch genoeg om hoel gelukkig te zijn! Ik weet, dat God mij liefheeft, en dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft om de straf te dragen, die ik verdiend had! Nu mag ik altoos wonen in Zijn heerlijk, hemelsch huis!«

Vol verbazing keek mevrouw Yoritomo haar zwager aan, wiens oog straalde van vreugde, terwijl hij die woorden met diep gevoel sprak.

»Hoe kunt gij dat zeker weten, Haki?« vroeg zij, na een oogenblik van ernstig stilzwijgen; »boeken zeggen toch niet altoos de waarheid!«

»Nee, maar dit Boek wel!«

»Wie verzekert u dat?«

»Lees het zelf!« Isba, en gij zult het weten; doe, wat er in staat, en gij zult ondervinden dat het waarheid spreekt! — Moet ik u bewijzen, dat de zon licht en warmte geeft? Is het

»O ja, en wacht — Oom Haki weet er misschien ook wel wat van! Ik wed, dat hij ook tot den vreemden God gesproken heeft, maar heel zachtjes!«

En zoo was het ook; Haki was ook neergeknield en had meegebeden van ganser harte! Hij kende nu den God van Parsley en de Heere Jezus was ook hem dierbaar geworden. Ja, er was een Rechter, die alwetend was, dit wist hij nu, maar hij behoefde Hem niet meer te vrezen, want die Rechter was zijn Heiland, zijn Redder en Zaligmaker! Nu wilde hij niet meer heengaan naar het land der Westelingen om dan later een heerevond man te worden; nee, hij zou blijven en het evangelie verkondigen aan zijn landgenooten, waar het hem slechts mogelijk zou wezen! Geen tijd wilde hij verliezen met het doen van verre reizen, waar er zoveel duizenden en miljoenen om hem heen waren, die zonder hoop daarheen gingen, even troosteloos en onkundig als hij eertijds was!

Werken wilde hij, werken voor zijn Heer en Heiland, zoolang het dag was, en hij had ook niet gearzeld openlijk den Naam van Christus te belijden, ondanks den tegenstand zijner moeder en de afkeuring zijner vrienden. Overigens was hij hierdoor niet in moeite geraakt, want de nieuwe Mikado, die in 1868 op den troon gekomen en daarbij alleenheerscher *) geworden was, begunstigde het Christendom. Niet voor zichzelf in de eerste plaats, maar voor de zaak des Heeren was Haki zoer verblijd daarover, want nu zou hij overal ongehinderd kunnen spreken over den eenigen Naam, die onder de menschen gegeven is om zalig te worden.

Fedi aarzeld nog; geen tegenstander was hij van het Christendom in 't algemeen en allerminst van de christenen,

*) Sedert eeuwen hadden er twee keizers geheerscht, een geestelijke — Mikado — en een wereldlijke — Taikoen — genaemd. De laatste was oorspronkelijk de hoogste aanvoerder van het leger, doch had allengs de geheele macht in handen gekregen, terwijl de Mikado, als een soort Godheid, in volkomen afzondering leefde en slechts in naam regeerde. Door een opstand werd de laatste Taikoen gevoortdrukt van zijn macht afstand te doen en werd de zestienjarige Mikado Mutsu-Hito werkelijk regereend keizer.

niet genoeg de oogen te openen en u te koesteren in haar stralen?«

»Ik zou het wel willen, als Yoritomo het goed vindt, maar gij hebt dat Boek immers niet in onze taal?«

»'t Is waar ook! Weet ge wat? Ik zal enkele gedeelten uit mijn Boek vertalen, dan kunt ge die vast lezen.«

»Komt de vreemdheid hier nog terug?«

»Ja, van avond, om te zien hoe het met Yoritomo gaat.«

»Al bijna drie jaar heb ik gewenscht hem te kunnen spreken.«

»Wat zegt gij nu! Kent gij hem dan?«

»Ik hoorde hem vertellen op straat; het was over een veld, die ons ongelukkig wilde maken, en over een ander, die ons wilde redden; hij noemde hem een Leeuw en nog wat — ik weet het niet goed meer! Het was heel mooi en ik had er zoo graag meer van willen weten.«

»Welnu, al wat gij er van weten wilt, staat in dat Boek!«

»Dan moet ik het lezen. Is het verkrijgbaar in de Japansche taal?«

»Nu nog niet, maar 't zal toch niet lang meer duren, zegt mijn vriend Parsley.«

»Mag ik er u dan uit voorlezen, Moeder?« zoo haastte Yosi zich te vragen.

»Misschien is het niet geschikt voor kinderen en... ik weet ook niet of vader het goed zal vinden,« liet zij er zachter op volgen, en keek meteen in de richting waar de zieke lag.

»Zie eens,« sprak zij op eens verheugd, »ik geloof dat hij in slaap gevallen is!«

»Hij schijnt het al minder benauwd te hebben!« fluisterde Fedi, die zich tot hiertoe buiten het gesprek had gehouden; »hoe gelukkig dat Parsley juist hier was!«

»Wellicht zal die zieke nog uitlopen tot verhoorlijking van God!« zei Haki; »Hij heeft onze schreden hierheen gericht. Mag ik uw kinderen wat vertellen uit mijn Boek, Isba, dan zijn ze meteen stil en kan Yoritomo rustig slapen.«

»En weinig aarzeld gaf zij toch haar toestemming. Zij zou immers nu naar Yoritomo's mening niet vragen; en dan, de kinderen hadden toch al zoo'n treurigen dag, en vertellen

vonden zij zoo heerlijk! Ook was zij zelve eigenlijk nieuwsgierig en zorgde dan ook dicht genoeg in de nabijheid te blijven om alles te kunnen verstaan.

Nu, geen Zondagsschoolonderwijzer had zeker ooit aandachtiger leerlingen dan Haki thans. Denkt eens, voor 't eerst in hun leven hoorden zij de geschiedenis van het Paradijs en daarna van het Kindje in de kribbe, van de herders in de velden van Bethlehem, van de wijzen in het Oosten en van de vlucht naar Egypte! Onbeweeglijk zaten zij te luisteren; en voor Yosi was het of zich een nieuwe wereld opende! Nu behoefde hij niet eens een reis te worden om boven de wolken te kunnen zien! Als hij wilde luisteren naar den Heere Jezus van wien om Haki vertelde, dan mocht hij eeuwig daar wonen, daar boven in dat heerlijke huis van dien allerhoogsten God! En waarom dan nog bang te wezen voor den dood? Die zou hem juist daar brengen!

Ja, nu begreep hij het goed; zijn lichaam was eigenlijk maar een woning, waarin hijzelf leefde, en die woning zou in den grond bewaard worden tot later, maar hij zou er uitgaan en wonen in het Paradijs, totdat die machtige Heer zelf komen zou om de graven te openen! Zóó had om Haki het verteld en Yosi vond het heerlijk! Nu was de Nieuwsjaardag heelmaal niet treurig meer! Integendeel, geen geschenk, geen feestmaal had hem vrolijker kunnen maken dan het veremmen van deze blijde boodschap! Wel, hij zou het aan al de jongens vertellen, die hij kende! Ja zeker, hij zou luisteren naar den Heere Jezus, en zijn Boek lezen, zoodra hij het had! Hoe jammer, dat om Haki in een andere stal woonde, anders ging hij alle dagen naar hem toe om er meer van te hooren.

Immiddels had mevrouw Yoritomo rijst en visch gekookt en noodigde zij haar zwagers uit den maaltijd bij haar te gebruiken, waarin zij gaarne toestemden tot groote vreugde van de drie jongens en niet het minst van Yosi. Als gewoonlijk wilden zij dadelijk tasten, zoodra hun het eten was voorgeset, doch hoe verbaasd kregen zij op, toen Haki eerst weer eerbiedig de handen vouwde, de oogen sloot en overluid zijn God dankte, dat

voor je vriendelijkheid! Ze missen vandaag toch al zooveel, — anders gingen zij uit met hun vader en ik wachte hen met een feestmaaltijd;» zoo eindigde zij treurig.

»Wees niet bedroefd, Isba; iets beters is voor u weggelegd dan korte voorbijgaande vreugde. — Nu jongens, kleedt je warm aan, dan gaan we!»

Dit lieten zij zich geen tweemaal zeggen. »Ik ben wat blij, dat om Haki christen geworden is!» fluisterde Yosi zijn broertje Sin in 't oor; »hij is nooit zoo vriendelijk voor ons geweest als nu!»

»Neen,» zei Sin, »vroeger hield ik niets van hem!»

Zoo bleef mevrouw Yoritomo dan met den krankte alleen, en had zij ruimschoots gelegenheid om rustig na te denken over al wat zij had veremmen. Hoe hopeloos verdrietig was zij geweest dien morgen! Hoe duister scheen haar de toekomst! Yoritomo had zij in hare verbeelding reeds zien wegdragen naar het donkere graf; alle vreugde zou verdwenen zijn, en ook haar wachte niets dan neergelaten te worden in den donkeren schoot der aarde; en dan? Verder wist zij niets! Ach, waarom schenken de goden ons het leven, had zij gezucht, als dat het einde moet wezen! En zie, opeens was het of daar een heldere lichtstraal haar pad bescheen! Een lichtstraal, die haar heenwees naar een blijde toekomst, naar een vriendelijk Hemelsch tehuis, naar een Vriend, die machtig was en hen liefhad! O, hoe verlangde zij er meer van te weten!

»Isba, ik gevoel mij veel beter,» zoo liet opeens de zieke zich hooren; — »heeft die vreemdeling tot zijn God gebeden, of heb ik dat gedroomd?»

»Neen, Yoritomo, het is werkelijk zoo; o, ik ben zoo blij, dat hij gekomen is!»

»Ik ook, en als ik hersteld ben, dan wil ik alles weten van den God der christenen!»

»Haki heeft mij verteld van een Boek, waarin alles over dien God geschreven staat. Hij heeft er de kinderen al wat uit verteld; zij vonden het ook mooi.»

»Ik wil het lezen!»

Hij hem en hen allen die spijzen geschonken had.

»Staat dat ook in het Boek, om?» vroeg Yosi.

»Ja, mijn jongen, de Heere Jezus deed het zelf ook en Hij heeft ons in alles een voorbeeld nagelaten, staat er geschreven. Hij gebruikte nooit spijzen, zonder eerst God, zijn Vader, te hebben gedankt.»

»En u hebt gezegd, dat Hijzelf God is?» hernam Yosi verbaasd.

»Dat is Hij ook; maar toen was Hij mensch geworden; en als mensch was Hij aan God onderworpen.»

»Was Hij dan toen niet meer God?»

»Ja zeker, dat was Hij ook tegelijkertijd; daarom wordt zijn Naam ook genoemd »Wonderlijk»; wij kunnen niet begrijpen hoe het mogelijk was; wij hebben het alleen te gelooven. Hij was zóó arm, dat Hij geen geld had om voedsel en kleren te koop; Hij had honger en dorst en werd vermoeid, evenals wij; toch had Hij maar te spreken, dan kwam er een visch met geld in den bek; en toen degenen, die Hem volgden, honger hadden, gaf hij er vijfduizend te eten; ook waren wind en golven hem gehoorzaam. Maar Hij deed die wonderen nooit voor zichzelf, althans om anderen te helpen. En alle zieken, die tot hem gebracht werden, geneas Hij.»

Een zacht kreuken van Yoritomo deed hen allen opzien en Fedi haastte zich naar hem toe te gaan.

»Hoe is het er nu mee?» vroeg hij.

»Pijn... maar minder benauwd!» was het antwoord.

»Hoe zou je het vinden, Isba,» sprak Haki een half uurje later, nadat zijn broeder de compressen ververscht had volgens voorschift van Parsley, en Yoritomo weer ingeslagen was, »hoe zou je het vinden, als wij een paar uurjes uitgingen en de jongens meenamen? De dag zal hen anders zoo lang vallen! En de zieke heeft nu toch geen hulp noodig, voordat er weer twee uren verstreken zijn.»

Met een half onderdrukten kreet van vreugde sprong het drietal overeind, en met een glimlach zei hun moeder: »Je ziet, hoe zij er over denken, Haki, en ik ben je heel dankbaar

Toen sloot hij de oogen weer en lag stil tot zijn broeders terugkwamen.

»Moeder, we hebben zoo heerlijk gewandeld, en ik heb het meisje gezien dat Fo's poesje gevonden heeft! Ze stond met een ander meisje, veel groter dan zij, voor den schouwburg en om Haki heeft blaadjes uitgedeeld, waar iets op te lezen stond!» Met dezen woordenvloed kwam Yosi op zijn moeder toelopen.

»Stil, Yosi,» sprak zij zacht, »je vergeet, dat vader ziek is!»

»Maar hij was nog niet uitgesproken,» en zachter ging hij voort. »Haar moeder heeft haar verkocht, en de vreemde mijnheer, bij wien ze nu is, heeft gezegd, dat zij het poesje houden mocht; ze neemt het altijd mee, omdat ze zoo bang is, dat het wegloopen zal!»

»Kende zij je nog?»

»Ja, ze keek mij tenminste zoo aan, maar ik herkende dadelijk Fo's poes, en haar ook, want ik ken geen één meisje met zulke lieve oogen en zoo'n mooi gezicht! Ze was wel veel groter geworden en ze was ook mooier gekleed!»

»Arm kind!» zei Haki, die er bij stond, »verkocht door haar eigen moeder! Dat zou geen christen ooit doen!»

»De vrouw was zeker arm,» zei mevrouw Yoritomo, die het een heel gewoon geval vond, omdat iets dergelijks zoo menigmaal voorkwam, »en nu wordt er immers goed voor haar gezorgd!»

»Wat het lichaam betreft, ja; doch haar onsterfelijke ziel wordt verwoest! O, dat ons volk zich van de afgoden bekeerde tot den levenden God; dan zouden die vreeselijke dingen hier niet meer voorkomen!»

Verbaasd keek zijn schoonvater hem aan; zij zag er het vreeselijke niet van in, want in haar hart was het licht nog niet opgegaan; daarom kon zij de werken der duisternis niet onderscheiden.

Op dit oogenblik werd Parsley binnengelaten door Fedi, die hem had zien aankomen. En nauwelijks had Yoritomo hem gezien of hij rees langzaam overeind.

»Wat! Zóóveel beter!« riep de binnengekomene verheugd uit; »laat ons dan neerknielen en onzen God danken!« Dit zeggende, keek hij Haki aan, die intusschen naderbij gekomen was. Doch niet alleen Haki was daartoe bereid; neen, ditmaal stonden allen er mee in; ook Yoritomo met vrouw en kinderen; en ook Fedi, nu hij zich voor de anderen niet meer behoefde te schamen.

»Vertel mij van uw godsdienst,« sprak Yoritomo, na het gebod, »ik wil Hem ook gaan dienen.«

»Niet van mijn godsdienst, maar van mijn *Heiland* zal ik u vertellen,« antwoordde Parsley, »want als gij Hem dienen wilt, dan moet gij Hem eerst kennen! Niet wat gij te doen hebt, is het eerste wat gij weten moet, mijn vriend, maar wat *Hij gedaan heeft* voor u!«

Daarop begon hij uit de volheid van zijn hart te spreken over de liefde van den Heere Jezus voor schuldige, verloren zondaars; en hij deed het zóó eenvoudig, dat zelfs de kinderen met aandacht luisterden.

Voor Isha waren die woorden als water voor een dorstige ziel; ja, dat was juist wat zij noodig had.

Vanmorgen meende ik, dat er nooit in mijn leven een treuriger nieuwjaarsdag verschenen was dan deze; en nu weet ik, dat er geen heerlijkter zijn kan! Met dezen juichtoon begaf zij zich ter ruste dien avond; en Parsley dankte den Heer, zijnen God, dat Hij hem in 't hart gegeven had, dien dag naar Jedo te gaan.

ONTMOETING IN EEN THEEHUIS.

Het was Zondag. Ook in Japan was dit nu de wekelijkse rustdag geworden. Vroeger had men er alleen maandelijksche feesten, waarop iedereen dan vrij was of tenminste zijn kon. Het was er echter nog ver van af, dat die dag gebruikt werd tot het doel waartoe hij eenmaal gegeven werd! Wel bestond er al sinds vier jaren een Protestantsche kerk en vond het christendom meer en meer ingang, doch de groote menigte dacht aan niets anders dan aan beuzelachtig vermaak, gelijk dit, helaas, in onze christelijke landen nog wel het geval is! En daar heerschte nog het heidendom! Een groote menigte, gebruik makend van het heerlijke zomerweer, stroomde naar de vele theehuizen in den omtrek van Jedo; en vooral het schoone dorp Onori trok vele bezoekers.

De weg er heen voerde langs smaakvol aangelegde tuinen, begroeide heuvels en lachende dalen, waartusschen breede kanalen en prachtig gebouwen. Onder de vele wandelaars bevonden zich ook twee net gekleede Japansche heeren, die ons zeer bekend voorkamen. De oudste lijkt ongeveer vijf en twintig, de jongste omstreeks zestien jaar oud te wezen. Laat ons maar even hun gesprek afnisteren, dan zullen wij al spoedig weten, wie het zijn.

»Is grootmoeder nog zoo vijandig tegen het christendom, oom?« vraagt de jongste.

»Nu, sinds tante Yami christin geworden is, komt het mij voor, dat haar tegenstand getrokken is; zij laat ons allen stil begaan en heeft er zelfs niet meer op tegen, dat de heer Parsley ons bezoekt.«

»En tante Iza?«

»Zij aarzelt nog altijd om openlijk voor haar geloof uit te komen, evenals oom Fedi. Mochten zij hun licht laten schijnen,

evenals je ouders dat doen, hoe zouden zij dan vielen tot zegen kunnen zijn!«

»Vader heeft gisteravond op straat verteld van den verloren zoon, en met een paar menschen heeft hij nog afzonderlijk over den Heere Jezus gesproken; en moeder heeft vanmiddag wel twintig kinderen uit de buurt bij zich, om ze van Hem te vertellen; ook hebben wij één avond in de week bijbellezing voor elk, die wil komen luisteren.«

»En komen er wel?«

»O ja, soms is de heele woning vol!«

»Heerlijk! Ik hoop maar, dat de Heer ons ook nog zal willen gebruiken vanmiddag om iets voor Hem te doen!«

»Ja, oom, dat hoop ik ook; en als er geen gelegenheid is om te spreken, dan kunnen wij toch al onze tractaten uitdeelen; kijk eens wat een massa menschen er op de been zijn!«

Zoo voortprattend waren Haki en zijn jongste neef Yosi, want die waren het, zoals onze lezers zeker reeds begrepen hebben, een dier huzen gemaderd, waar men ontspanning ging zoeken, en ook zij stapten er binnen; doch niet om zich te vermaken, maar om, evenals hun Heer en Meester, den bongerigen brood te geven en den dorstigen het water des levens. Aan alle zijden kon men het huis binnentreden, en het was er al zóó vol, dat men van de vloermatten zoo goed als niets meer zien kon! Elk plekje was ingenomen en in schildersachtige groepjes zaten ze daar, mannen, vrouwen en kinderen, in hun kleurige pronkgewaden, lachend en pratend, joelend en stoeiend, terwijl een twintigtal mooi uitgedoste jonge meisjes met vluggen tred af en aan liepen om den bezoekers, met veel bevaligheid, groote koppen thee op verlaakte blaaijes, of ook getakjes, visch en fruit aan te bieden. Ziende dat er binnen geen plaats meer was, gingen velen den tuin eens doorwandelen of vleiden zich neer in de priëltjes, die er overal te vinden waren, en die een heerlijk uitzicht boden op den schoonen omtrek. Rust behoefde men daar echter evenmin te zoeken als binnen; er waren zangeressen, die, onder de zonderlingste bewegingen, nationale liederen zongen; men hoorde er het een-

tonig en aanhoudend geklingel van belletjes, waardoor de nadering aangekondigd werd van bedelmenniken, die daardoor, of door het slaan op metalen boksens, een beroep deden op de liefdadigheid; en tusschen die geluiden door vernam men het oentong gedreun van een tamboerijn, welke laatste muziek ten beste gegeven werd door een troep kunstenaars. Deze maakten allerlei potsierlijke sprongen, of dansten op de maat der muziek, waarbij ze kappen op 't hoofd hadden, die uitliepen in een afschuwelijken honden- of apenkop. En het onnoozel publiek ontving hen overal met uitbundig gejuich.

»Zóó den Zondag door te brengen, hoe treurig!« zei Haki, terwijl hij, tegen een boom geleund, een en ander gadesloeg; doch Yosi hoorde hem niet: hij had al zijn aandacht gevestigd op een jong meisje, dat daerbinnen rondliep om te bedienen. Over haar schoon gelid lag een waas van treurigheid en in haar donker oog stond slechts droeve ernst te lezen. Even daarna trad zij met een blaaije in de hand naar buiten, om daar de gasten te bedienen, en nu ontmoette hij haar blik, maar terstond sloeg zij de oogen weer neer.

»Zij is het!« sprak hij opeens en keek nu zijn oom aan.

»Wie bedoel je, Yosi?« vroeg deze.

»Weet u nog wel, oom,« hernam hij, »dat u, vijf jaar geleden, op den Nieuwjaarsdag, toen vader ziek was, traktaties hebt uitgedeeld vóór den schouwburg, en dat u daar ook gesproken hebt met een klein meisje, dat een poosje in haar arm droeg?«

»Ja, dat herinner ik mij goed; en«

»Ik geloof stellig, dat zij daar loopt; en het viel mij op, dat zij zoo droevig keek; maar zij vertelde toen immers, dat zij door haar moeder verkocht was aan den directeur van het gankiro? Hoe komt zij dan nu hier?«

»Wel, dan heeft deze haar verhuurd aan den eigenaar van het theehuis, zoals dat gewoonlijk gebeurt met die meisjes, wanneer zij te oud worden voor het kindertoomsi. Laat ons trachten haar te ontmoeten, zij zal wel dadelijk terugkomen.« Zoo sloegen zij dan hetzelfde laantje in, dat zij gegaan was,

en weldra stonden zij vóór haar. Met de oogen neergelagen wilde zij uitwijken, doch Haki legde zijn hand op haar arm en vroeg: »Zeg mij, hebt gij ooit gehoord van den Heere Jezus, die het verlorene opzoekt en zalig maakt?»

Plotseling onderging haar gansche voorkomen een verandering, die Haki zoowel als Yosi in verbazing bracht. Een straal van vreugde vloog over haar gelaat, de droeve oogen begonnen te schitteren, een glimlach plooide haar gelaat, en trillend van aandoening vroeg zij: »Hebt u Hem lief, mijnheer?»

»Ja, mijn kind, wij beiden hebben Hem lief, en gij?»

»Ik ook! En, o, ik ben zoo dankbaar, dat ik eindelijk iemand gevonden heb, die mij zal kunnen verstaan!»

»Hoe hebt gij Hem leeren kennen?»

»Ik zal het u vertellen.»

»Ongeveer vijf jaar geleden stond ik in Jedo voor een schouwburg — Yosi wisselde een blik van verstandhouding met zijn oom, maar zij zag het niet — ik was daar met een ander meisje, dat mij stillertjes had meegenomen om de stad eens rond te gaan. Juist kwam er een heer aan met een jongetje, dat mij eens een pousse gegeven had. Hij praatte even met mij, en die heer gaf aan het andere meisje een chineesch bijbeltje, nadat zij hem verteld had, dat zij de dochter was van een Chinee en men haar, na zijn dood, verhuurd had aan den eigenaar van het gankiro, waar ik ook was. Na dien dag is zij mij chineesch gaan leeren, omdat ik zoo heel graag ook het boekje wilde lezen, en toen zij een jaar geleden stierf, gaf zij het mij. »Ina, sprak zij, »door dat boekje kan ik nu gelukkig heengaan! Ik heb er een groote erfenis door gekregen, die ik nu ga ontvangen. Als gij ooit dien heer mocht zien, vertel hem dan, dat zijn Heiland ook de mijne geworden is en dat ik daarboven naar hem zal uitzien om hem te danken!»

»En hebt gij hem al gezien?» vroeg Haki met een glimlach.

»Ik denk, dat ik hem niet meer herkennen zou als ik hem zag,« antwoordde zij, »want ik had meer mijn aandacht bij het jongetje dan bij hem.»

»Hoe zoudt gij het vinden als hij thans voor u stond met

den kleinen jongen, die intusschen groot geworden is?»

»O mijnheer,« riep zij uit, »is dat waar? En zij staarde in blijde verrassing van den een naar den ander, — »lijk, hier is het boekje!« Dit zeggende bracht zij het te voorschijn uit de mouw van haar kimono, en Haki herkende het terstond als zijn vroeger eigendom.

»En vertel nu eens,« zeide hij, »hoe bevalt u deze omgeving?»

Opeens was de glans van vreugde verdwenen van haar gelaat, en haar oogen vulden zich met tranen, terwijl zij antwoordde: »Ach, mijnheer, u hebt er geen denkbeeld van hoe het hier is! Dagelijks bid ik om toch spoedig te worden weggenomen van deze vreeselijke plaats en verlost te worden van die booze menschen!»

»Wel, mishandelen zij u?»

»Neen; tenminste niet erg; maar er gebeuren hier zulke vreeselijke dingen, en zij willen, dat ik daaraan zal meehelpen! Eenzame reizigers worden hier naar toe gelokt en uitgeplunderd, of ook wel... vermoord. En mijn meester wil, dat ik alles zal doen wat zij van mij verlangen! Dat kan ik niet! — Zij willen mij dwingen tot schandelijke dingen en de andere meisjes lachen mij uit, als ik mij verzet; zij doen het voor mooie kleseren en allerlei presentjes, maar ik wil niets van hen aannemen. Nu hebben zij gezegd, dat ze mij willen kopen van mijn meester, die mij verhuurd heeft aan den eigenaar van dit huis, en als mijn moeder mij opeischt, dan zullen ze haar een groote som geds bieden, want zij willen mij in hun macht hebben en zijn vast besloten mij te dwingen. Ik heb gebeden om te mogen sterven, voordat het hen gelukt! Zou dat verkeerd zijn?»

»De Heer is machtig; Hij kan u vóór dien tijd een anderen weg openen om van hen verlost te worden; misschien zoudt Hij mij daartoe hierheen. Werp al uwe bekommernissen op Hem; Hij zorgt voor u.»

»O, ik dank u! Ik gevoelde mij zoo vreeselijk alléen en verlaten de laatste dagen, maar nu niet meer! — Doch ik moet gaan! Ze zullen mij missen!»

»Zeg mij nog: hoe is uw naam en die van uw moeder?»

Zonder God in de wereld

»Ik heet Ina en mijn moeder Ya-ami.« Hierop groette zij hen en verwijderde zich in de richting van het huis, waarheen zij haar langzaam volgden.

»Zij moet hier sandoan, niet waar, oom Haki?»

»Ik zal morgenochtend, zodra ik in Yokohama terug ben, met den heer Parsley over haar spreken. Hij heeft vele invloedrijke vrienden en is ook zelf althos bereid te helpen, waar hulp noodig is.»

Al voortwandlend begonnen zij tractaatjes uit te deelen, ook aan de bedelmonniken, de zangeressen en de kunstenaars, en door allen werden ze gretig in ontvangst genomen. Sommigen begonnen ze dadelijk te lezen, anderen staken ze bij zich; en Haki ging intusschen met zijn neef het huis binnen.

»Wie wil een mooie, waar gebeurde geschiedenis hooren vertellen?« vroeg hij, na zich een plaatsje te hebben uitgekozen, vanwaar hij al de gasten kon overzien.

»Ik! Ik!« riep een menigte stemmen, en allen staarden hem nieuwsgierig aan, terwijl ook de dienende meisjes, waaronder Ina zich weer bevond, bleven staan luisteren toen hij begon: »Dijna zesduizend jaar geleden leefde hier op aarde een man, die Noach heette; hij was toen de eenige, die luisterde naar den God, die den hemel en de aarde gemaakt heeft, en Hem gehoorzame; al de andere menschen deden hun eigen zin. Daarom besloot God hen weg te doen van de aarde door een groeten watervloed; en hij gebod Noach een reusachtig schip te bouwen, waarin hij met zijn vrouw, zijn drie zonen en zijn drie schoondochters behouden kon worden, en ook twee of meer van al de dieren, die op de aarde waren. Hij kreeg echter nog honderd en twintig jaren tijd om de menschen te waarschuwen, maar zij lachten hem uit, en wilden niet gelooven, dat die groote watervloed komen zou. Toch kwam hij, want God had het gezegd; en het water steeg zóó hoog, dat zij zelfs op den allerhoogsten berg geen redding konden vinden! Allen verdrinken, behalve Noach en de zijnen, die God hadden geloofd. Nu heeft diezelfde God mij hierheen gezonden om u allen te waarschuwen voor een ander gevaar!

Niet meer door water, maar door vuur zal Hij alles laten vergaan en alléén, die naar Hem geluisterd en Hem geloofd hebben, zullen behouden worden! Hij heeft een Redder gegeven, en allen, die tot Hem komen, brengt Hij op een veilige plaats, vóórdat het oordeel komt; maar die hun eigen zin blijven doen, worden gestraft met eeuwige smart! Die Redder zelf zal hen veroordeelen, als zij niet tot Hem de toevlucht willen nemen. Zijn naam is Jezus Christus, en Hij is de Zoon van God!

»Een Christen!« mompelden sommigen bij het hooren van dien naam, maar toch namen zij het tractaatje aan, dat hen nu, gelijk allen in de zaal, door Yosi werd aangeboden.

»Vertel ons van dien Redder!« riepen enkelen; en gaarne voldeed Haki aan dat verzoek. Hij verhaalde hun van de geboorte en ook van het lijden en sterven van den Heere Jezus; en velen schenen bewogen. Ook waren er enkelen, die hem kwamen vragen hoe zij nog meer daarvan te weten konden komen; dezen gaf hij den naam op van een boekhandelaar bij wien zij een Japanschen bijbel konden kopen.

Daarop namen zij den terugweg aan, zeer verblijd dat hun Heer en Heiland hen in zijn dienst had willen gebruiken.

VIII.

DE OUDE VODDENRAPER.

Het was de laatste dag van het jaar; een groote menigte menschen stroomde naar de bonserij van Asaksa. Hieronder verstond men een verzameling van wel honderd kloosters of bonserijen, met de bijbehorende gebouwen, zooals tempels, kapellen, theehuizen en winkels. Zoo ergens, dan zou men daar dus wel vroomheid en ernst kunnen zoeken; doch neen, veeleer

Schrift kwamen hem in de gedachte, en met een stil gebed tot den »Vader der lichten« om in deze verduisterde harten Zijn heerlijk licht te doen opgaan, haalde hij uit een binnenzak van zijn jas een pak tractaten te voorschijn. Juist wilde hij met de uitdeeling ervan een begin maken, toen zijn aandacht getrokken werd door een ouden voddennaper, als zoodanig kenbaar aan zijn snippermand in de eene, en twee dunne stokjes om, bij wijze van tang, de voddens mee op te rapen, in de andere hand. Hij zag er ellendig uit; zijn kleeding bestond slechts uit een menigte lappen, met touw aan elkaar vastgeknoopt; zijn bloote voeten staken in strooien sandalen vol gaten, en zijn kaalgeschoren kruin kwam te voorschijn uit een voorwerp, dat eens den naam van hoed gedragen kon hebben. Bibberend van koude strempelde hij met moeite voort, zonder eenige aandacht te schenken aan de wedige drukte om hem heen. Op eens bleef hij stilstaan, vlak bij een der kramen aan den ingang van het plein, waggelde en zeeg zeer, terwijl hem zijn voddennapersgereedschap ontviel.

»Een bedelaarsvertooning!« mompelde een voorbijganger. »'t Is maar een voddennaper!« zei schouderophalend een ander, maar de vreemdeling, in wien wij den heer Parsley herkennen, liep op hem toe, bukte zich over hem heen en vroeg op een toon van innig medelijden: »Wat scheelt er aan, arme man?»

Groote verbazing toekende zich op het magere, vuile gelaat, en nauw verstaanbaar sprak de ongelukkige het woord »honger« uit.

Zonder meer te vragen of te zeggen wendde Parsley zich terstond naar een der publieke restauraties, die in de wijk Asaksa overal te vinden waren. Menschen, die aan geen bepaald etensuur gebonden wilden zijn of die niet in de gelegenheid waren zich naar huis te begeven, gingen daar eten; kreeg men onverwacht gasten, al wat voor een middagmaal noodig was en nog heel veel lekkernijen bovendien, kon men daar op elk uur van den dag laten halen; gebakken visch, gebakken vogels, taartjes en vooral ook de zeer gezochte balletjes van gebakken rijst. Hiervan liet Parsley er eenige in een papier

was het er een voortdurende kermis en een teetoonstelling van al wat Japan maar opleveren kon! Nacht en dag werd er muziek gemaakt, gelanst en tooneelvoorstellingen gegeven, dit alles in verband met den godsdienst en met medewerking der priesters of bonseri, die op allerlei wijzen, doch liefst zoo gemakkelijk mogelijk, geld trachtten te verdienen. Sommigen lokten de menigte door hun tuinen prachtig te illumineeren, anderen door al hun afgodsbeelden, met bloemen en papieren kwasten versierd, ten toon te stellen, terwijl weer anderen een zogenaamd wonderdoend heiligenbeeld vertoonden, of rondliepen met een dragbare kapel, voorzien van al wat tot hun eeredienst behoorde. Het gansche jaar door waren er dan ook duizenden bezoekers te vinden in de wijk van Asaksa, maar in de laatste weken waren ze bij honderdduizenden te tellen. Toch was er op de wegen nooit gedrang en wist de politie uitmuntend de orde te handhaven, ook op den allerlaatsten en druksten dag van het jaar. Behalve kijkers en koopers kwamen er dan een menigte arme menschen; koelies en handwerkslieden, om een stukje gewijd papier machtig te worden, dat hem, in 't jaar dat vóór hen lag, beschermen moest tegen booze geesten. Bij de meergegoeden werden die amuletten thuis bezorgd door de bonseri, die er dan goede zaken mede maakten!

Zie, daar houden zij stil op een groot plein, dat eindigt in een lange, overdekte gang, stemmend op pilaren. Hiertusschen staan een paar bonseri met een grooten stapel papier, waaruit zij af en toe een paar handen vol in de lucht werpen. Naast hen staan twee diensars, wier werk het is, met hun palmhoeden waaiers de stukjes papier verder weg te drijven, welke zoodoende als sneeuwvlokken op de menigte neerdalen. Allen grijpen er naar; het wordt duwen, stooten, dringen, ja worstelen en vechten zelfs om zoo'n gewijd papierje machtig te worden!

Den vreemdeling stond op eenigen afstand dit tooneel gade te slaan; met diep medelijden beschouwde hij de bijgevoegde schare, wier vrees voor de booze geesten niet minder was dan haar onkunde omtrent den levenden God! »Verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods,« deze woorden der

wikkelen en liep ermee terug naar den armen hongerlijder, dien hij nog op dezelfde plek vond liggen, zonder dat een der voorbijgangers er aan scheen te denken hem hulp te verlenen. Hij had de oogen gesloten, maar de reuk van het voedsel, dat Parsley te voorschijn haalde, deed ze hem openen en onwillekeurig strekte hij er de handen naar uit. Zijn weldoener was echter zoo voorzichtig er hem slechts kleine stukjes tegelijk van te geven, uit vrees, dat hij er anders te gulzig van eten zou.

Zoo verdween de voorraad dan langzaam en er begon weer uitdrukking in de doffe oogen te komen. Toen vouwde Parsley de handen en omhoog ziende sprak hij, luid genoeg om door den armen man verstaan te worden: »Heer, mijn God, ik dank U, dat Gij mij vergund hebt dezen hongerige voedsel te verschaffen; ik smeek U, vood hem ook met het brood des levens, opdat hij niet sterve in eeuwigheid!»

Zoo mogelijk was de verbazing van den voddennaper thans nog grooter dan toen de vreemdeling op hem toetrad en hem vriendelijk toespak.

»Tot wien hebt gij gesproken?« vroeg hij.

»Tot den God des hemels en der aarde; tot Hem, die de rijst laat groeien en de visschen gemaakt heeft; en die mij herbeeren zond om u voedsel te bezorgen.«

»Kent Hij mij dan?»

»Ja zeker; Hij is het, die u het leven schonk; Hij ziet al wat gij denkt en weet al wat gij gedaan hebt.«

»Weet Hij ook, waar mijn vrouw is?»

»Is uw vrouw dan weg?»

»Ik denk, dat zij in Yokohama is, maar ik weet niet waar.«

»Hoe komt dat? Verliet zij u?»

»Neen, ik verliet haar; het zal ongeveer tien jaar geleden zijn, dat ik in Jedo, in de wijk Nippon-Bassi, woonde met mijn vrouw en mijn dochtertje. Ik deed er dienst als koelie, maar het zware werken beviel mij niet langer en ik ging heen om een vrij leven te kunnen leiden. Ik werd pelgrim en verkreeg zoodoende heel gemakkelijk, wat ik voor mijzelf noodig had; later kwam ik in dienst bij een priester en ik had weer

een lui en gemakkelijk leventje, totdat ik op zekeren dag het offergeld wegnam. Dit werd ontdekt en ik kwam in de gevangenis terecht. Daarna wist ik niets beters te doen dan voddentraper te worden. Zoo waren er vijf of zes jaren verlopen en ik ging mijn vrouw weer eens opzoeken. Ze vertelde mij, dat zij ons kind had verkocht aan het opperhoofd van den gankiro in Sin-Yosiwara. Daarvoor schold en sloeg ik haar en ging weer weg, maar een poos later kwam ik terug en bleef bij haar wonen, totdat zij op zekeren keer, toen ik 's avonds thuiskwam, verdwenen was. De bureu vertelden mij, dat zij naar Yokohama gegaan was, omdat ik wel haar rijst opat, maar zelden nieuwen voorraad meebracht.

»En deedt gij nooit moeite om uw dochtertje weer te zien?»

»Ja, ik ging meermalen naar de wijk Sin-Yosiwara om haar te zien, maar tevergeefs. Eindelijk begaf ik mij naar het opperhoofd van den gankiro, want ik begon te meenen, dat mijn vrouw mij bedrogen had. Hij vertelde mij, dat hij haar aan een jaar vreemdelingen had verkocht en dat haar moeder voor goed afstand van haar gedaan had voor een flinke som gelds.

»Hoe heette uw vrouw?» vroeg Parsley opeens, na met toenemende belangstelling te hebben geluisterd.

»Ya-ami.«

»En uw dochter?»

»Ina.«

»Hoe oud was zij, toen gij uw vrouw verliet?»

»Ongeveer zes jaar.«

»Had zij een lief gezichtje?»

»Ja, ze was zóó mooi, dat ik zelf al eens plan gemaakt had haar te verkoopen.«

»Vreeslijk! — En waarom hebt gij er uw vrouw dan voor gehouden en geslagen?»

»Omdat ik haar het geld misgunde, dat zij voor het kind gekregen had!«

Een gevoel van diepen afkeer maakte zich meester van Parsley en hij zou geen woord meer gevonden hebben om tot dien man te spreken, zoo niet juist bij het achteloos door-

bladeren van zijn bijbelte, zijn oog gevallen ware op den naam »Manasse«. Een opeenstapeling van gruwelen rees voor hem op; deed Manasse niet zijn eigen zonen door het vuur gaan! En werd niet het volk des Heeren door hem verleid om erger te doen dan de heidenen! Ja, hij tergde den Heere God en stelde een gruwelijken algod in Zijn heilige woning! Toch had de Heere zich over dien vreeselijken zondaar ontfemd en hem tot bekeering gebracht! Zou hij, Parsley, dan dezen man willen buitensluiten? Neen, uit de volheid van zijn hart begon hij hem thans te spreken over de groote, onbegrensde liefde van God, die ook de slechtsten nog redden wil.

»Denk eens, dat gij moedwillig al de wetten van den Mikado had overtreden, zóó, dat hij het zelf gezien had! De doodstraf zou u wachten; maar zie, daar komt de eigen zoon van den Mikado en stelt zich in uw plaats en gij moogt voortaan wonen in het paleis... »Onmogelijk!« zoo viel de voddentraper hem in de rede, de Mikado zou mij niet willen zien en mij terstond laten neersabelen!»

»En als de Mikado nu zelf zijn zoon zonden had en u vriendelijk ontving, wat zoudt gij dan doen?»

»Ik zou het niet durven gelooven; maar als het waar was, dan deed ik in mijn gansche leven nooit meer iets, dan hem mishagen kon, zelfs al kon ik het doen zonder gestraft te worden!«

»Welnu, zóó heeft God gedaan; Hij, de Allerhoogste, die zelfs den Mikado gemaakt heeft en voor Wien deze zich eenmaal zal moeten buigen, zond Zijn eenigen, geliefden Zoon om te sterven in plaats van schuldige zondaars zoals gij en ik; die Zoon was ook God en Hij deed het vrijwillig; Hij stierf aan een schandelijk kruis om ons een plaats te kunnen geven in het heerlijk huis Zijns Vaders. En mij zond Hij hierheen om het u te zeggen. Hij noodigt u uit tot Hem te komen met al het kwaad, dat gij gedaan hebt, dan wil Hij u alles kwijtschelden en een plaats geven in Zijn eigen, heerlijke woning. Zie, hier heb ik een Boek, waarin het alles staat opgeschreven. »Maar zeg mij, waar hebt gij uw verblijf? Want het is te koud om hier langer te verbleven.«

»Ik heb geen verblijf.«

»Waar slaapt gij dan 's nachts?»

»Als het heel koud is meestal in een kapel of in een tempel.«

»Kom dan nu met mij mee; ik zal u ergens brengen, waar gij misschien vannacht wel zijn kunt; daar zal ik u betere kleeven zenden en ook een boek aan dit gelijk.«

Terwijl Parsley zich zoo bezighield met den armen voddentraper, zat Ina in gedachten verzonken — ja, waar? Niet in het theehuis, waar wij haar het laatst aantroffen, maar in de woning van Fedi en Isa, in Yokohama. *Hun* woning kon dat nu inderdaad genoemd worden, want mevrouw Inamé was overleden. Met den naam Jezus Christus op de lippen was zij heengegaan, en dit gaf haar kinderen hoop, dat zij haar nog in den hemel zouden weerzien. Fedi en Isa hadden zich daarna door den doop in de Christelijke gemeente laten opnemen, waarvoor zij nu ook niet de minste vervolging meer te duchten hadden, want een jaar te voren, in 1876, was er volle vrijheid van godsdienst verleend in Japan. Haki woonde nog bij hen in en daar Yami intusschen gehuwd was met een zending, hadden zij in haar plaats, Ina in huis genomen, nadat deze door de bemoeiingen van Parsley haar vrijheid verkregen had, zoodat niemand, zelfs niet haar moeder, eenige aanspraak meer op haar maken kon. O, wat gevoelde het verlaten meisje zich gelukkig! Niets belette haar nu meer om haar Heer en Heiland te dienen en te volgen! Toch was er nog iets dat haar zeer bezwaarde; de gedachte aan haar ouders. Hoe verblind en diepgezonden moesten die wel wezen, dat zij hun eigen dochter aan misdaad en schande ten prooi hadden gegeven! Luiheid had haar vader en armoede haar moeder er toe gedreven, maar onkunde omtrent God en Zijn Woord waren toch zeker de oorzaak van alles. Haar moeder had zij al eens opgezocht, daar deze haar woonplaats had opgegeven aan het opperhoofd van den gankiro, die er later Parsley mee in kennis had gesteld; en dagelijks bad zij, of de Heer ook haar met Zijn heerlijk licht bestralen wilde. Doch haar vader — waar was hij? Ook hem wilde zij gaarne bekend maken met de blijde

boodschap der zaligheid! Zou hij ooit vrouw en kind verlaten hebben, indien hij die vroeger vernomen had? Dit tenminste was zeker, wanneer hij den Heere Jezus liefkreeg, dan zou hij ook haar liefhebben en dankbaar zijn, dat zij een onderkomen gevonden had bij christenen. Hoe echter zou zij hem kunnen uitvinden, daar zij hem waarschijnlijk niet eens herkennend zou? Want ruim tien jaren waren er verlopen sedert zij hem voor 't laatst had gezien! Evenwel, de Heer zag hem, dit stelde haar gerust, en zij had een stille hoop, dat haar gebed voor hem verhoord zou worden, zelfs al zou zij hem op aarde niet mogen weerzien. Hierover zat zij te peinen op dien ondejarsavond, maar op Isa's vraag: »Wat scheelt er toch aan, Ina? de bent zoo vreeselijk stil,« gaf zij geen antwoord en schudde slechts droevig het hoofd; zij sprak niet gaarne over haar ouders.

»Wil je morgen liever thuisblijven?« herriem Isa.

»O, neen,« was het antwoord, »ik vind het heerlijk, dat wij naar Jedo gaan! En ik ben ook heel blij, dat ik mevrouw Yoritomo zal weerzien. Zij is zo lief voor mij geweest, toen ik een paar dagen bij haar doorbracht, voordat ik hier kwam. Ik zou mijn poos wel willen meenemen; Fo zal het misschien aardig vinden en Yosi ook; hij vroeg er dadelijk naar, toen hij mij zag.«

»Ja, dat is goed; zonder dat dierdje zou je misschien nooit hier zijn gekomen.«

»Neen,« zei Ina, »want door het vinden van dat poesje leerde ik Yosi kennen, en door hem mijnheer Haki, die te zamen met mijnheer Parsley mijn bevrijding bewerkt heeft; en bovendien was hij het, door wien ik dat Chineseche tjbeltje in handen kreeg! Hoe kan de Heer toch kleine dingen doen medewerken om Zijn doel te bereiken!«

»Bij deze woorden klaarde Ina's gezicht geheel op; immers, de Heer zou dan ook wel wegen en middelen vinden om haar vader tot Hem te brengen! Den volgenden morgen vertrok de heele familie naar de hoofdstad om daar den nieuwjaarsdag door te brengen bij hunne bloedverwanten. Nu vonden zij het

huis veel versierd met dennetakjes, en de denneboomjes ontbraken niet bij de deurposten, want nu heerschte er vreugde en alles was waarlijk nieuw geworden!

Veel hadden zij elkander te vertellen, en toen later de heer Parsley binnenkwam, werd het gesprek nog levendiger! Al spoedig begon hij te vertellen van zijn ontmoeting met den voddentraper, maar verzweg voorloopig, wat hem stellig deed vermoeden, dat die man Ina's vader was. Hij had hem een onderkomen verschafte bij arme Japansche Christenen, die in dezelfde buurt hadden gewoond als hij, maar hem toch niet kenden.

»Zeg, Ina,« vroeg hij opeens, »zou je het huisje nog kunnen weervinden, waar je vroeger gewoond hebt?»

»O ja, mijnheer,« antwoordde zij terstond, »ik ben er later ook nog wel langs gowandeld met het Chineesche meisje.«

»Hebben daar dicht bij een man en vrouw gewoond, die Mitsouki en Saki heetten?»

»Ja mijnheer, ik heb die menschen een jaar of drie geleden nog gezien en gesproken. Ze waren er komen wonen, kort voorlat.... mijn moeder mij weghrucht.«

»Welnu, zij zijn het bij wie ik dien man heb gebracht; zullen wij er samen eens een bezoek gaan brengen?»

»Hebben zij nu ook den Heere Jezus lief?» riep zij verrast uit; »o, heel graag, mijnheer.«

»Mag ik dan ook meegaan?» vroeg mevrouw Yoritomo, »en hen een en ander brengen, wat van onzen feestmaaltijd overgebleven is?»

»Dat is een uitmuntend denkbeeld!« Zoo begaven zij zich dan met hun drieën er heen, terwijl de overigen een flinke wandeling gingen doen; en hun weg nemende door de wijk Nippon Bassi, wees Ina het huisje aan, waarin zij haar eerste levensjaren had doorgebracht. Hierdoor verkreeg Parsley zekerheid omtrent zijn vermoeden, want de voddentraper had hem hetzelfde huisje als zijn voormalige woning aangewezen. Nu hadden zij weldra hun doel bereikt.

»Foesi, daar is de vrome mijnheer!« riep Saki, zoodra zij hem in 't oog kreeg.

Bij het hooren van dien naam keek Ina even verbaasd op. Foesi! zoo heette immers ook haar vader! Doch er waren er zoo velen van dien naam!

»Wat is dat! Ina! Kom je mij ook eens opzoeken! Wel, kind, dat vind ik goed! Ik heb je zooveel te vertellen! En die dame....?»

»Houdt veel van haar,« zoo viel mevrouw Yoritomo haar lachend in de rede, »ik mag dus zeker ook wel binnenkomen?« En spoedig waren deze drie in druk gesprek, terwijl Parsley zich tot Foesi wendde, wiens blikken van de ene naar de andere gingen, maar telkens weer op het jonge meisje bleven rusten.

»Toch niet ziek?» sprak eerstgenoemde, toen hij zag, dat de voddentraper, die nu behoorlijk gekleed was, lusteloos liggen bleef.

»Ik vrees, dat ik sterven ga!« was het daffe antwoord; »ik heb zoo maar u verlangd! Spreek toch voor mij tot.... ik weet zijn naam niet meer.... tot Hem, die stierf voor slechte menschen, zoals ik!«

»Beloofd gij Jezus Christus, den Zoon van God?»

»Ja, ja, — zou het nog niet te laat zijn voor mij? Ik ben zoo bang om te sterven.... en naar mij zal Hij niet luisteren!«

»Hij luistert naar elk, die tot Hem roept,« antwoordde Parsley getroffen; »en het is ook nog niet te laat, luister maar; en hij las hem de geschiedenis voor van den moordenaar aan het kruis.«

»Moet ik diezelfde woorden zeggen?» vroeg Foesi angstig.

»Nee, dat is niet noodig; de Heere Jezus wil dadelijk aan u denken en niet pas wanneer Hij in Zijn koninkrijk zal gekomen zijn; daarom antwoordde hij dien boosdoener ook: *Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn!* Hij gaf veel meer dan die man Hem vroeg. Zal ik met u tiddlen tot Hem?»

»Ja, o ja!«

En niet alleen die twee vereenigden zich in een vurig gebed, maar ook de beide vrouwen en Ina stemden er van ganser harte mee in; en deze vooral was het wonderlijk te moede, terwijl zij bad. Het was of zij smeekte voor haar eigen vader;

duidelijker dan ooit rees zijn beeld voor haar op, en zij begon zichzelf af te vragen, of het niet mogelijk kon zijn, dat deze Foesi.... maar neen, zij wilde zich niet laten afleiden van het gebed; weg met die gedachten! Nauwelijks echter was het gebedig, of zij richtte het oog op hem en tegelijkertijd vestigde hij den blik weer op haar. »Kent u dat meisje?« zoo wendde hij zich tot den heer Parsley; »heb ik haar niet Ina hooren noemen door Saki?»

»Ja, en gij moogt Hem tot wien wij gebeden hebben, wel vurig danken, dat hij haar heeft bewaard en berijdt; anders zou zij nu ten prooi zijn aan schande en misdaad; want Foesi, dat meisje is uw dochter!«

»Vader!« riep Ina uit, en zij knielde bij hem neer, »o, vader, heb ik u eindelijk gevonden!«

Verbaasd keek hij haar aan; hoe kon dat kind nog iets voor hem gevoelen! Verachten, verfoeien moest zij hem; waarom deed zij dat niet? En ze scheen zijn gedachten te raden, want haastig liet zij er op volgen: »als u maar den Heere Jezus had gekend, dan zoudt u nooit van ons zijn weggegaan! Hij heeft mij opgezocht en voor mij gezorgd, en Hij zoekt ook u! Hij heeft u hier gebracht en den heer Parsley tot u gezonden; o Vader, de Heere Jezus is gekomen om het verloren te zoeken! Is het niet heerlijk, dat Hij u ook een plaats wil geven in Zijn hemelsch huis en dat wij daar dan altoos met Hem mogen wonen?»

»Die tot Mij komt, zal ik niet uitwerpen!« heeft Hij gezegd. Grootse ontroering teekende zich op dat anders zoo onverschillig gelaat. »Ina,« sprak hij, »het is te veel! Ik kan er niet bij; maar het moet waar zijn, anders zoudt gij zoo niet kunnen spreken tot mij!«

Toen sloot hij de oogen, zichtbaar vermoeid, en de heer Parsley maakte zich gereed te vertrekken met mevrouw Yoritomo, die intusschen de meegebrachte lekkernijen aan Saki gegeven had; doch Ina bleef aarzelend staan.

»Mag ik vandaag hier blijven?» vroeg zij zacht aan haar voormalige buurvrouw.

»Welzeker, kind,« was het antwoord, »je moogt blijven

zoolang je wilt! Mijn man zal het zeker goed vinden, want hij heeft immers ook den Heere Jezus lief!«

»Ik zal het wel met Isa goedmaken,« fluisterde mevrouw Yoritomo haar toe, »en wij zullen wel zorgen, dat je weer goed en wel in Yokohama terugkomt; ik begrijp heel goed, dat je nu liever bij je vader wilt blijven.«

Dankbaar zag Ina haar aan, en Parsley beloofde dat hij den volgenden dag haar moeder zou opzoeken, om haar te vragen of zij haar man nog zien wilde. Weinig dacht hij, dat de vrouw over wie hij sprak reeds opgeroepen was van deze aarde! Dien morgen was zij plotseling ongesteld geworden, zooals hem door haar buren werd meegedeeld, en na een paar uur was zij overleden.

»Waar was zij heengegaan? Niemand wist het, maar de blijde boodschap was tot haar gekomen, meer dan éénmaal zelfs! Ook Ina's vader leefde niet lang meer; twee weken nog gingen voortbij onder hoopen en vreesen, zoowel voor het lichaam als voor de ziel; daarna kreeg hij de blijde zekerheid, dat ook voor hem een plaats bereid was in de heerlijkheid! En was het zeker dat hij het eeuwige leven ontvingen had door het geloof in den Heere Jezus, niet minder duidelijk was het voor hem zelf, zoowel als voor degenen in wier midden hij vertoefde, dat snel het aardsche leven henenvlood. Onverwacht overviel hem een hevige benauwdheid en hij was niet meer; en Ina betreunde hem, maar tegelijkertijd vloeide haar hart over van lof en dank, dat hij was heengegaan naar de woningen van licht en leven, en dat zij hem daar zou weerzien!